

Ontwerp CJG Hulst en Terneuzen

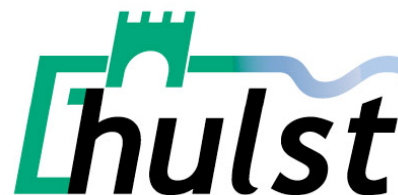
Ontwerp CJG Hulst en Terneuzen

Gemeenten Hulst en Terneuzen

**centrum voor
jeugd en gezin**

BMC
oktober 2008
Dr.ir. Jos A.H. Baecke MPM
Drs. Leonique M.A. van Tol
Projectnummer: 401008

mentale ondersteuning
direct en dichtbij

in samenwerking met het primair en voortgezet onderwijs.

Onder projectleiding van:

Samenvatting

Alle gemeenten in Nederland staan de komende jaren voor de uitdaging om een centrum voor jeugd en gezin (CJG) te realiseren. Het Rijk omschrijft een basismodel voor het CJG en het is aan gemeenten om vanuit dit model een CJG te ontwikkelen, passend bij hun lokale situatie. In de provincie Zeeland is in het voorjaar van 2008 gestart met drie pilots om vorm te geven aan CJG's. De gemeenten Hulst en Terneuzen zijn als pilot, samen met zorginstellingen en onderwijs van start gegaan om een centrum voor jeugd en gezin (CJG) te ontwerpen. Hiervoor zijn een stuurgroep, projectgroep en werkgroepen in het leven geroepen. Onderwerpen als signalering, verwijzing, organisatie en afstemming met het onderwijs werden nader uitgewerkt en met betrokken partijen besproken. Resultaat is het ontwerprapport voor een CJG in Hulst en Terneuzen. Planning is dat begin 2009 na de gemeentelijke besluitvorming gestart wordt met de implementatie van het ontwerp.

In het CJG worden taken op het gebied van opgroei- en opvoedingsondersteuning gebundeld. Het betekent niet dat nieuwe organisaties worden opgericht. Een CJG wordt vooral gezien als een samenwerkingsverband tussen bestaande partijen. Doel is vooral om door een betere afstemming en samenwerking tussen lokaal werkende zorgvoorzieningen tot een betere dienstverlening te komen voor kinderen, jeugdigen en hun ouders, zodat door vroegtijdig advies, signalering en licht hulp ergere problematiek kan worden voorkomen. Voor een CJG in Hulst en Terneuzen wordt uitgegaan van een groeimodel. Naast het basismodel zijn er veel functies die op basis van lokaal maatwerk aan het CJG kunnen worden gekoppeld. Als ideaalplaatje zien de gemeenten een integratie van verschillende deelloketten voor jeugd op het gebied van opvoeden, gezondheid, zorg, onderwijs, werk en inkomen, huisvesting en vrije tijd. Op korte termijn is dat praktisch en financieel niet haalbaar. In het eerste instantie worden de zorgfuncties op het terrein van jeugd en gezin gebundeld. Wanneer de basis goed functioneert, kan worden verder gewerkt aan uitbreidingen. Het basismodel staat beschreven in hoofdstuk 2 van het ontwerprapport.

Voor een CJG is het belangrijk aan te sluiten bij het onderwijs, omdat dit een belangrijk leefmilieu en opvoedingsdomein is naast het gezin. Door de betere afstemming en samenwerking tussen de lokaal werkende zorgvoorzieningen in het CJG kan ook het onderwijs beter worden ondersteund bij het zoeken van (buitenschoolse) hulp. De koppeling tussen de verschillende zorgvoorzieningen (en eventueel geïndiceerde zorg) vindt plaats in de zogenaamde Zorg Advies Teams (ZAT's); een periodiek, multidisciplinair afstemmingsoverleg voor leerlingenzorg. Veel scholen in Hulst en Terneuzen beschikken al over een vorm van een ZAT of zijn bezig met de oprichting daarvan. Hoofdstuk 3 van het ontwerprapport gaat nader in op de relatie met het onderwijs. In het ontwerp worden voorstellen gedaan om de schakel tussen onderwijs en CJG goed te kunnen laten functioneren.

Naast de informatieve en adviserende functie heeft het CJG een belangrijke taak als het gaat om signaleren van verstoringen van de ontwikkeling van jeugdigen en het verwijzen naar de juiste zorgaanbieder. Het CJG kan met een breed scala van

onderwerpen te maken krijgen. Onderwerpen die vragen om een verschillende inzet van instrumenten en hulp. Signalen die binnenkomen worden conform een speciaal ontworpen stappenplan behandeld en verwerkt. Daar waar mogelijk wordt een signaal direct afgehandeld dan wel doorverwezen naar een van andere activiteiten binnen het CJG of naar een netwerkpartners. Voor de verwijzing is ook een instrument ontwikkeld, dat aansluit op de landelijke verwijsindex. Het is niet de bedoeling om dit instrument bij alle signalen te gebruiken die bij het CJG binnenkomen, maar alleen daar waar sprake is van een verwijzing in het netwerk gericht op situaties waar 'zorgen zijn over of zorgen zijn voor'.

In de landelijke verwijsindex worden op basis van gesignaleerde risico's voor de lichamelijke, psychische, sociale en cognitieve ontwikkeling van een jeugdige tot 23 jaar meldingen geregistreerd door instellingen. De index geeft een signaal af aan de meldende instellingen of professionals, indien een jeugdige meer dan één keer staat geregistreerd in het systeem. Het CJG van Hulst en Terneuzen heeft in dit kader te maken met de Verwijsindex Risicjongeren Zeeland (VRZ). In augustus 2008 is gestart met de implementatie hiervan. Een complete beschrijving van de manier van en de instrumenten voor signalering en verwijzing is opgenomen in hoofdstuk 4 van het ontwerprapport.

Een andere belangrijke functie van het CJG is het bieden van opvoedondersteuning en gezinscoaching. In het gehele proces van opgroeien en ontwikkelen kunnen ouders vragen hebben over of onzeker zijn over hun competenties als opvoeders. Dat kan zijn omdat het kind zich anders ontwikkelt dan verwacht of als ouders over onvoldoende competenties blijken te beschikken om op de (specifieke) opvoedingseisen die het kind stelt, te reageren. In die situaties kan opvoedondersteuning gewenst zijn. Wanneer sprake is van een multiproblemsituatie wordt gezinscoaching ingezet. Gezinscoaching is een specifieke, intensieve vorm van regievoering in een gezin. De gezinscoach is een vertrouwenspersoon van het gezin en coördineert het hulpverleningsplan. Uitgegaan wordt van het principe 'één gezin één plan'. Andere hulpverleners worden aangesproken op hun verantwoordelijkheden. Zowel opvoedondersteuning als gezinscoaching worden uitgevoerd door het CJG, maar qua omvang zal bij de uitvoering de nadruk liggen op opvoedondersteuning en preventie. Voor een goede samenwerking tussen partijen binnen het CJG is het van belang om de visie van waaruit gewerkt wordt en de gekozen uitgangspunten goed te expliciteren.

De werkwijze voor opvoedondersteuning wordt hoofdzakelijk gebaseerd op de methode Triple P. Triple P is een van origine Australisch programma voor opvoedondersteuning. De drie P's staan voor Positive Parenting Program. Het is een laagdrempelig en integraal programma met als doel (ernstige) emotionele- en gedragsproblemen bij kinderen te voorkomen of te verminderen door het bevorderen van competent ouderschap. Ouderen leren de dagelijkse communicatie in het gezin te gebruiken om hun kinderen adequate steun te bieden en hun sociale vaardigheden en probleemoplossend vermogen te stimuleren. De activiteiten die de CJG partners uitvoeren kunnen met Triple P worden ingedeeld in verschillende niveaus; van informatieverstrekking tot gezinsinterventie bij ernstige

gedragsproblemen, maar er wordt altijd gewerkt vanuit dezelfde pedagogische visie. Meer over opvoedondersteuning en gezinscoaching is te lezen in hoofdstuk 5 van het ontwerprapport.

Hoofdstuk 6 geeft een omschrijving van de organisatie en werkwijze van het CJG. De kern van het CJG wordt in Hulst en Terneuzen gevormd door het Algemeen Maatschappelijk Werk, de Jeugdgezondheidszorg, MEE, Indigo en Bureau Jeugdzorg. Voor het goed kunnen vervullen van de functies van het CJG hebben de instellingen afspraken gemaakt over de wijze van samenwerken, zorgcoördinatie en doorzettingsmacht in het CJG. De partners in de kern sluiten met elkaar en met de twee gemeenten een uitvoeringsovereenkomst waarin de exploitatie van het CJG wordt geregeld. Met de kernpartners in het CJG wordt wekelijks een casusoverleg gehouden. Het CJG voor Hulst en Terneuzen wordt door één managementteam aangestuurd. Elke kernpartner is in het managementteam vertegenwoordigd door één vaste leidinggevende. Gedurende de implementatiefase wordt het managementteam voorgezeten door een onafhankelijk voorzitter welke door de gemeenten wordt aangewezen.

Om de kernpartners heen bevindt zich een schil van organisaties in het waarmee wordt samengewerkt, zoals AZZ, Emergis, Ithaka, huisartsen, kinderartsen, de Raad voor de Kinderbescherming, bureau Halt, Jeugdpolitie, jeugd- en jongerenwerk en Leerplicht RMC. Met deze organisaties zullen door de gemeenten in het kader van het groeimodel ook nog nadere afspraken gemaakt gaan worden. Met het onderwijs wordt een ZAT convenant afgesloten. Bureau Jeugdzorg vormt de schakel naar zorgaanbieders als AZZ en Emergis. Bureau Jeugdzorg neemt binnen het CJG deel aan casusoverleg en voert waar mogelijk binnen het CJG gesprekken om te komen tot een indicatiebesluit. Indien duidelijk is dat problematiek speelt op het vlak van de geïndiceerde jeugdzorg, dan wordt door de CJG partners de casus direct overgedragen aan Bureau Jeugdzorg.

Preventie is het leidend beginsel in het CJG. Contact met de doelgroep (jeugdigen en hun opvoeders) zal daarom open en laagdrempelig zijn. Hier zal rekening mee gehouden worden als het gaat om huisvesting en attitude van medewerkers. Het voorstel is dat tijdens openingstijden altijd een gastvrouw aanwezig is die bezoekers of mensen die bellen te woord kan staan. Er is volgens een rooster altijd iemand van de kernpartners aanwezig tijdens openingstijden. Ook vinden reguliere spreekuren van de jeugdgezondheidszorg plaats in het CJG. Voor het CJG Hulst en Terneuzen wordt een coördinator aangesteld, die zorgt voor de dagelijkse gang van zaken, het aanwezigheidsrooster, het wekelijkse casusoverleg voorziet, et cetera.

Het CJG is vooral een samenwerkingsvorm tussen de bestaande zorginstellingen, maar het CJG krijgt ook in beide gemeenten een fysieke locatie. Het fysieke CJG is een plek die uitnodigt om er naar binnen te gaan voor alle ouders en alle jeugdigen. Men kan er terecht voor informatie, praktische zaken en voor een ontmoeting met andere ouders. Op deze locatie zullen ook informatiebijeenkomsten en cursussen worden georganiseerd. De voorkeur voor een fysieke plaats gaat voor de gemeente Terneuzen uit naar het gebouw "De Tijman". Voor de gemeente Hulst wordt

voorlopig gedacht aan het Medisch Sociaal Centrum. Het uiteindelijke doel is dat het CJG de hele week geopend is, ook op koopavonden en op zaterdagochtend, maar er zal gestart worden met 5 middagen en 1 avond. Hoofdstuk 7 gaat over de huisvesting, communicatie en automatisering.

Herkenbaarheid van het CJG is een zeer belangrijk aspect. Landelijk is voor CJG's een logo ontwikkeld. Dit landelijke logo zal ook door de gemeenten Hulst en Terneuzen gebruikt gaan worden. Belangrijke middelen voor de externe communicatie zijn de regionale media, mailings / nieuwsbrieven, de individuele contacten van de jeugdgezondheidszorg met alle jeugdigen en hun ouders en een website. Vanaf de start zal hiervan gebruik gemaakt gaan worden. Voor wat betreft de automatisering zal aandacht besteed worden op goede ondersteuning van de primaire processen.

Vanaf januari 2008 is de Tijdelijke Regeling CJG van kracht. Deze regeling geldt voor vier jaar en is een brede doeluitkering, waarin bestaande geldstromen zijn gecombineerd met extra middelen van het ministerie Jeugd en Gezin. De brede doeluitkering is bedoeld voor de totstandkoming en verdere ontwikkeling van CJG's. Verbeteren van de lokale jeugdzorg zal, ondanks deze extra middelen van het Rijk, ook om eigen investeringen vragen van gemeenten. Hierbij kan ook een relatie worden gelegd met de voor de Wmo beschikbare middelen, omdat CJG's voor een belangrijk deel ook gericht zijn op de uitvoering van vijf in de Wmo genoemde functies (prestatievelid 2).

Veel van de werkzaamheden die binnen het CJG worden uitgevoerd zullen dus worden bekostigd door het continueren van bestaand beleid, omdat het CJG vooral een samenwerking is van reeds bestaande organisaties. Daarnaast wordt ervan uitgegaan dat in de huidige situatie kan worden teruggevallen op de huidige huisvestingssituatie in Hulst en Terneuzen. Echter om het anders werken mogelijk te maken ontstaan ook enkele nieuwe (extra) sleutelfuncties. Om een goede stap voorwaarts te kunnen zetten met het CJG wordt ervoor gekozen vooral extra middelen in te zetten voor de bekostiging van deze nieuwe sleutelfuncties. Voor 2009 is hiervoor een totaalbudget geraamd van € 301.000,-.

Voor het ontwerp van het CJG is een implementatieplan opgesteld. Het implementatieplan reikt tot aan de realisatie van het CJG zoals dat nu in dit ontwerp is beschreven. Daarna kan naar behoefte gewerkt worden aan een verdere doorontwikkeling van het CJG. Bij de planvorming hieromtrent zal ook de doelgroep verder betrokken gaan worden. Voorstellen worden in dit kader bijvoorbeeld gedaan voor het uitvoeren van cliëntenraadplegingen. Daarnaast zal het functioneren van het CJG op gezette tijden worden geëvalueerd. De in de bijlagen opgenomen overeenkomsten die tussen partijen worden gesloten, worden in hoofdstuk 9 toegelicht. De plannen voor implementatie en evaluatie staan vermeld in hoofdstuk 10 van het ontwerprapport.

INHOUD

	SAMENVATTING	3
HOOFDSTUK 1	INLEIDING	9
HOOFDSTUK 2	CJG OP HOOFDLIJNEN	11
	2.1 Het basismodel	11
	2.2 Producten en Diensten	12
HOOFDSTUK 3	ONDERWIJS EN ZAT'S	14
	3.1 Inleiding	14
	3.2 Zorgstructuren	14
	3.3 Aansluiting CJG - ZAT	15
	3.4 Uitgangspunten	16
	3.5 De huidige en gewenste situatie	17
HOOFDSTUK 4	SIGNALERING EN VERWIJZING	20
	4.1 Uitgangspunten	20
	4.2 Signaleren: wie en wat?	21
	4.3 Het proces	22
	4.4 De instrumenten	25
HOOFDSTUK 5	OPVOEDINGSONDERSTEUNING EN GEZINSCOACHING	30
	5.1 Visie en uitgangspunten	30
	5.2 Werkwijze	32
	5.3 Rolverdeling CJG partners	33
	5.4 Gezinscoaching	35
	5.5 Aard en omvang van vragen en problematiek	35
HOOFDSTUK 6	ORGANISATIE EN WERKWIJZE	38
	6.1 Uitgangspunten	38
	6.2 CJG front-office	39
	6.3 CJG back-office	43
	6.4 Zorgcoördinatie, EKD en verwijsindex	45
HOOFDSTUK 7	HUISVESTING, COMMUNICATIE EN AUTOMATISERING	49
	7.1 Huisvesting	49

7.2	Communicatie	51
7.3	Automatisering	51
HOOFDSTUK 8	FINANCIËN	53
HOOFDSTUK 9	OVEREENKOMSTEN	56
9.1	Uitvoeringsovereenkomst CJG partners	56
9.2	Convenant ZAT	56
HOOFDSTUK 10	IMPLEMENTATIE EN EVALUATIE	57
10.1	Implementatieplan	57
10.2	Evaluatie	58
BIJLAGE 1	LIJST VAN SAMENWERKENDE PARTNERS EN VERTEGENWOORDIGERS	60
BIJLAGE 2	UITVOERINGSOVEREENKOMST	62
BIJLAGE 3	CONVENANTEN ZAT	70

Hoofdstuk 1

Inleiding

In 2011 zal er in elke gemeente ten minste één Centrum Jeugd en Gezin (CJG) zijn. Dit wordt voor gemeenten wettelijk verplicht en zal worden vastgelegd in de Wet op de jeugdzorg. Voor die tijd moet er nog veel werk worden verzet. In het CJG worden taken op het gebied van zorg voor jeugd- en opvoedingsondersteuning gebundeld. Het betekent niet dat nieuwe organisaties opgericht hoeven te worden. Een CJG wordt vooral gezien als een samenwerkingsverband tussen bestaande partijen. Doel is vooral om door een betere afstemming en samenwerking tussen lokaal werkende zorgvoorzieningen tot een betere dienstverlening te komen voor kinderen, jeugdigen en hun ouders/opvoeders, zodat door vroegtijdig advies, signalering en licht hulp ergere problematiek kan worden voorkomen. In dit kader is belangrijk om de ondersteuning van onderwijsinstellingen en de doorstroming naar de geïndiceerde jeugdzorg te verbeteren.

In de provincie Zeeland is in het voorjaar van 2008 gestart met drie pilots om vorm te geven aan CJG's. Doel van de pilots was om het voor de andere gemeenten in Zeeland te vergemakkelijken een CJG te ontwerpen. Door de gemeenten Hulst en Terneuzen werd gezamenlijk een pilot uitgevoerd. Tot oktober 2008 is in deze twee gemeenten door middel van een projectorganisatie gewerkt aan de ontwerpfase. Onderwerpen als signalering, verwijzing, organisatie en afstemming met het onderwijs werden hierbij nader uitgewerkt en met betrokken partijen besproken. Het ligt in de planning dat in Hulst en Terneuzen begin 2009 na de gemeentelijke besluitvorming gestart wordt met de implementatie.

Het CJG gaat (actief) advies, ondersteuning en lichte hulp bieden. Zonodig neemt het CJG hierin zelf het initiatief om kinderen en hun ouders/opvoeders te bereiken (outreaching). Het centrum is er voor alle ouders/opvoeders, kinderen en jeugdigen. Dus het CJG is er niet alleen voor probleemgezinnen. Aan preventie van problemen worden zeer veel waarde gehecht. Voor professionals wordt het CJG de plek waar zij vroegtijdige signalen kunnen bundelen en waar zij kunnen samenwerken met andere organisaties/dienstverleners, zodanig dat de ketens, netwerken en protocollen goed op elkaar aansluiten en dat het CJG kan functioneren als vertegenwoordiger van het zorgveld. Het CJG krijgt in elke gemeente een herkenbare fysieke frontoffice. Er wordt aansluiting gezocht bij bestaande plekken, zoals de consultatiebureaus, Brede Scholen, dorpshuizen of scholierencentra.

Voor Hulst en Terneuzen is nagegaan hoe het CJG het beste verdere invulling kan krijgen. Afhankelijk van de in de gemeente levende vraag op het gebied van jeugd of gezin kunnen er in de loop der tijd functies of producten aan worden toegevoegd, maatwerk dus. Het CJG wordt opgezet als een groeimodel. Waar nuttig en haalbaar zullen uiteraard nu al verbindingen worden gemaakt met aanpalende terreinen. Zo werd aan de belangrijke verbinding tussen het CJG en het onderwijs in de ontwerpfase speciaal aandacht besteed.

De twee gemeenten Hulst en Terneuzen waren opdrachtgever van het project. De kern van de projectorganisatie bestond uit een stuurgroep, projectgroep en een drietal werkgroepen. De ontwerpfase werd begeleid en ondersteund door een projectleider en projectmedewerker van BMC. Binnen de provincie Zeeland vond afstemming plaats met de Task Force Jeugd Zeeland en de begeleidingsgroep invoeringstraject.

De portefeuillehouders jeugd van de twee gemeenten vormden samen de stuurgroep. De projectleider was adviseur van de stuurgroep. De stuurgroep richtte zich met name op de strategische aspecten rondom de CJG vorming. De projectleider was opdrachtnemer en verantwoordelijk voor het resultaat in de ontwerpfase. Hij had de algehele leiding over het project. De projectgroep bestond uit ambtenaren van de twee gemeenten en managers van de deelnemende organisaties. De projectleider was voorzitter van deze projectgroep. Een drietal werkgroepen hebben onderwerpen op het gebied van signalering, verwijzing, opvoedondersteuning, gezinscoaching en organisatie nader uitgewerkt. De andere onderwerpen zijn door de projectgroep uitgewerkt. De samenstelling van de stuurgroep, projectgroep en werkgroepen staat vermeld in bijlage 1.

In het volgende hoofdstuk wordt op hoofdlijnen ingegaan op het CJG. Dit hoofdstuk dient als algemene kapstok voor de overige hoofdstukken, waarin bepaalde onderwerpen meer in detail worden uitgewerkt. In hoofdstuk 3 wordt aandacht besteed aan de samenwerking van het CJG met het onderwijs als belangrijke vindplaats van problematiek van kinderen en jeugdigen. In de hoofdstukken 4 en 5 wordt nader ingegaan op de kerntaken van het CJG, te weten informatie en advisering, signalering, verwijzing, preventie, opvoedingsondersteuning en gezinscoaching. Organisatie en communicatie en huisvesting en financiën zijn onderwerpen, die in respectievelijk hoofdstuk 6 tot en met 7 worden behandeld. De samenwerkingafspraken van de gemeenten met de CJG partners worden vastgelegd in een overeenkomst. Dit wordt in hoofdstuk 9 behandeld. Hoofdstuk 10 is het laatste hoofdstuk en hierin wordt op hoofdlijnen een voorstel gedaan voor implementatie en evaluatie.

Hoofdstuk 2

CJG op hoofdlijnen

2.1 Het basismodel

Bij het CJG kunnen ouders en kinderen terecht voor advies, informatie, instructie of cursussen op het gebied van opgroei- en opvoedondersteuning. Een CJG kan eventueel gekoppeld worden aan een Brede School, consultatiebureau of gezondheidcentrum. Dit is afhankelijk van de wensen en keuze van de gemeente.

Een CJG is nadrukkelijk niet alleen een gebouw, maar het is vooral een samenwerkingsverband van instellingen, die deskundig zijn op het terrein van opgroeien en opvoeden. Volgens het landelijke basismodel bevat het CJG ten minste de jeugdgezondheidszorg, prestatieveld 2 van de Wmo en schakels met Bureau Jeugdzorg en met het onderwijs via het Zorg Advies Team (ZAT). Een CJG is er niet alleen voor het oplossen van problemen, maar is vooral gericht op preventie en dus het voorkomen van problemen.

De uitdaging is om er daadwerkelijk voor te zorgen dat jeugdigen en ouders/opvoeders met vragen en problemen terecht kunnen, geholpen worden én in beeld blijven. Het CJG kan deze vernieuwing bieden door:

- een laagdrempelige en herkenbare plek te zijn;
- direct inzet te plegen bij signalen; en
- de samenwerking tussen betrokken organisaties te initiëren en te bewaken.

In het CJG worden taken op het gebied van zorg voor jeugd- en opvoedingsondersteuning gebundeld. Het CJG wordt een fysieke, herkenbare en laagdrempelige voorziening op een bereikbare afstand, waar kinderen, jeugdigen, ouders/opvoeders en professionals terecht kunnen met vragen over opvoeden, opgroeien en gezondheid van kinderen en jongeren (- 9 maanden tot 23 jaar) en voor daaraan gerelateerde vragen. Het CJG biedt (actief) advies, ondersteuning en lichte hulp op dit terrein. Zonodig neemt het CJG hierin zelf het initiatief (outreaching). Het centrum is er voor alle ouders/opvoeders, kinderen en jeugdigen en dus niet alleen voor probleemgezinnen.

In een CJG:

- zijn informatie en advies voor de doelgroepen eenvoudig en zo dicht mogelijk in de eigen omgeving bereikbaar;
- werken organisaties vanuit een eenvoudige, gemeenschappelijke werkwijze die gebaseerd is op dezelfde (pedagogische) visie;
- is de doorgeleiding van signalen effectief en snel op de juiste plaats;
- zijn producten op elkaar afgestemd en ingericht op de vraag van de cliënt; en
- is er een sluitende aanpak voor multi-probleemgezinnen (zorgcoördinatie).

Voor een CJG in Hulst en Terneuzen wordt in eerste instantie uitgegaan van het basismodel als groeimodel. Naast het basismodel zijn er veel functies, die op basis van lokaal maatwerk aan het CJG kunnen worden gekoppeld. Als ideaalplaatje zien de gemeenten een integratie van verschillende deelloketten voor jeugd op het gebied van opvoeden, gezondheid, zorg, onderwijs, werk en inkomen, huisvesting en vrije tijd. Op korte termijn is dat praktisch en financieel niet haalbaar. In eerste instantie worden de zorgfuncties op het terrein van jeugd en gezin gebundeld. Wanneer de basis goed functioneert, kan worden verder gewerkt aan uitbreidingen.

2.2 Producten en Diensten

Om de naam CJG te mogen gebruiken moet het volgende worden gebundeld:

- Jeugdgezondheidszorg;
- Vijf Wmo-functies (prestatieveld 2):
  - a) Informatie en advies; b) Signalering; c) Toeleiding naar hulp; d) Licht pedagogische hulp; en e) Coördinatie van zorg;
- Schakel met Bureau Jeugdzorg; en
- Schakel met Zorg Advies Teams.

De vijf genoemde Wmo-functies worden hieronder nader omschreven.

Informatie en advies

Het CJG geeft informatie en advies aan jeugdigen, ouders/opvoeders, professionals en vrijwilligers op het gebied van opvoed- en opgroei-ondersteuning. De informatie en het advies kunnen worden gehaald bij het CJG, maar het CJG kan de informatie en het advies ook brengen naar de plekken, waar jeugdigen en ouders/opvoeders vaak komen. Het CJG is ook expertisecentrum voor professionals en vrijwilligers die met jeugdigen werken.

Signalering

Het volgen van alle jeugdigen in hun ontwikkeling, is een belangrijke voorwaarde voor het vroegtijdig signaleren van risico's en problemen. Binnen het werkproces worden twee activiteiten onderscheiden: monitoren en registratie van de ontwikkeling van jeugdigen en screening en risicotaxatie.

Licht pedagogische hulpverlening

Het CJG biedt lichte pedagogische begeleiding aan jeugdige en/of ouders/opvoeders. Onder lichte pedagogische begeleiding wordt niet-specialistische hulp verstaan. Jeugdigen en ouders/opvoeders kunnen er niet alleen terecht met vragen voor advies, maar ook voor directe kortdurende hulp. De pedagogische begeleiding van het CJG kan ook outreachend van karakter zijn.

Toeleiding naar hulp

Het CJG is de schakel naar gespecialiseerde, geïndiceerde en opgelegde vormen van begeleiding en hulp.

Coördinatie van zorg

Het CJG zorgt voor de zorgcoördinatie, zodat jeugdigen en ouders/opvoeders niet uit beeld raken, de (eenduidige) begeleiding krijgen die zij verdienen en escalatie van problemen wordt voorkomen.

Deze functies stellen stevige eisen aan zowel de inhoudelijke alsmede de organisatorische inrichting van het CJG.

Hoofdstuk 3

Onderwijs en ZAT's

3.1 Inleiding

Het beroep op speciaal onderwijs, jeugdzorg en schoolmaatschappelijk werk neemt toe. Meer jeugdigen hebben te maken met de jeugdbescherming, komen in aanraking met justitie en veroorzaken overlast. Om problemen in het gezin te voorkomen of vroegtijdig te signaleren en aan te pakken, is het creëren van een CJG een speerpunt in het huidige landelijke en gemeentelijke beleid. Voor de CJG is het belangrijk aan te sluiten bij het onderwijs, omdat dit een belangrijk leefmilieu en opvoedingsdomein is naast het gezin. Het onderwijs is een belangrijke vindplaats voor jeugdigen met problemen tussen 4 en 18 jaar. Problemen die al dan niet samenhangen met de thuissituatie. Uit onderzoek is gebleken dat, behalve de ouders/opvoeders, kinderen en jeugdgezondheidszorg, leerkrachten bij uitstek geschikt zijn om problemen te signaleren. Dit hoofdstuk gaat nader in op de relatie van het CJG met het onderwijs.

3.2 Zorgstructuren

De algemene doelstelling van scholen is om leerlingen in staat te stellen hun schoolloopbaan te doorlopen op een passend niveau wat betreft capaciteiten en interesse. Hiertoe worden zodanige omstandigheden gecreëerd, dat een leerling optimaal kan functioneren, zowel wat betreft prestaties als welbevinden. Er kunnen zich natuurlijk situaties voordoen, die het behalen van deze doelstelling verstoren. De school neemt dan maatregelen om de leerling optimaal te kunnen begeleiden in het behalen van de doelstelling. Hiervoor hebben veel scholen een zorgstructuur ingericht, die leerlingen op didactisch en sociaal-emotioneel gebied de juiste hulp en begeleiding kan bieden. Scholen zetten voor deze zorgstructuur veelal zelf mentoren, interne begeleiders, schoolmaatschappelijk werk en interne pedagogen in.

In de zorgstructuur van scholen worden doorgaans drie niveaus onderscheiden, namelijk:

- De interne zorgstructuur van de school: gericht op onderwijs gerelateerde problematiek.
- De bovenschoolse zorgstructuur: gericht op onderwijs gerelateerde problematiek, waarvoor de schoolinterne zorgstructuur onvoldoende is toegerust. Aanvullende hulp kan worden geboden in het kader van Weer Samen Naar School (WSNS) en in samenwerking met Speciaal Basis Onderwijs (SBO), VSO, praktijkonderwijs, samenwerkingsverband Voortgezet Onderwijs (VO), Onderwijsadviescentrum, Regionaal Meld- en Coördinatiefunctie (RMC), Rebound en dergelijke.
- De buitenschoolse zorgstructuur: gericht op zwaardere en complexere problematiek, die het zorgbereik van de interne en bovenschoolse zorgstructuur overschrijdt. Hulp of ondersteuning kan worden geboden door Maatschappelijk Werk, Jeugdgezondheidszorg, Bureau Jeugdzorg (BJZ), MEE, Geestelijke Gezondheids Zorg (GGZ), jeugdzorg, andere zorgaanbieders en politie.

3.3 Aansluiting CJG - ZAT

Een belangrijk doel van het CJG is te komen tot een betere afstemming en samenwerking tussen de lokaal werkende zorgvoorzieningen voor jeugdigen. Hiermee kan ook het onderwijs beter worden ondersteund bij het zoeken van (buitenschoolse) hulp. Het CJG vormt een samenwerkingsverband, hetgeen ervoor zorgt dat scholen niet steeds opnieuw moeten uitvinden waar ze voor bepaalde individuele problematiek moeten aankloppen. Het is de bedoeling dat met de vorming van een CJG het voor scholen eenvoudiger wordt om externe hulp in te roepen.

Er dient sprake te zijn van vloeiende overgangen tussen onderwijs en hulpverlenende instanties. Het is de kunst om leerlingenzorg, lokale zorg en geïndiceerde zorg op een effectieve manier met elkaar te verbinden en maximaal te richten op een gezonde, veilige, vitale ontwikkeling van het kind in relatie met zijn opvoeders.

Belangrijk is dus dat sprake is van goede verbindingen tussen de school enerzijds en de partners in het CJG anderzijds. Landelijk worden Zorg Advies teams (ZAT's) voorgesteld als scharnier tussen het CJG en de school. In vele situaties wordt al in meer of mindere mate gewerkt met dergelijke ZAT's. Een ZAT is een periodiek, multidisciplinair afstemmingsoverleg voor leerlingenzorg.

Er zijn scholen die, al dan niet in samenwerking met andere scholen, een (soort) ZAT hebben opgericht. Naast vertegenwoordigers van de school nemen hieraan ook één of meer medewerkers van externe voorzieningen deel. Functies van een ZAT zijn preventie, consultatie, doorgeleiding naar externe hulpverlening, zorgcoördinatie, evaluatie en nazorg. Kortom: een vangnet om problemen bij leerlingen tijdig te signaleren en passende hulp te organiseren.

Het CJG is betrokken bij ZAT's doordat bijvoorbeeld de kernpartners van het CJG, jeugdgezondheidszorg en maatschappelijk werk, als vaste deelnemers namens het CJG participeren in de ZAT's. Vanuit het ZAT kan rechtstreeks contact worden gezocht met of verwezen worden naar de beoogde voorziening. Wanneer de hulp betrekking heeft op geïndiceerde jeugdzorg, verloopt dit uiteraard via Bureau Jeugdzorg. De CJG-deelnemers in het ZAT zorgen zelf voor afstemming binnen het CJG, het invoeren van gegevens in het EKD en de verwijzindex. Deze werkwijze binnen het ZAT draagt ertoe bij dat met de vorming van het CJG wel geprofiteerd wordt van een betere samenwerking tussen partijen zonder dat dit gepaard hoeft te gaan met extra bureaucratie of extra schakels.

In de praktijk zal in het kader van het ZAT op drie verschillende niveaus overleg plaatsvinden, namelijk:

- Het schoolinterne ZAT of zorgteam dat binnen de school plaatsvindt en waaraan wordt deelgenomen door medewerkers die met leerlingenzorg betrokken zijn. Naar gelang het schooltype is de overlegfrequentie 1 tot 4 keer per maand.
- Het ZAT-casusoverleg waaraan worden deelgenomen door in ieder geval de

zorgcoördinator van de betreffende school/scholen, de kernpartners vanuit het CJG en in het VO en MBO ook leerplicht of RMC. Andere CJG partners en andere instanties zijn op afroep beschikbaar. Dit casusoverleg vormt de echte schakel tussen onderwijs en buitenschoolse voorzieningen. Naar gelang het schooltype is de overlegfrequentie 8 tot 10 keer per jaar.

- Het ZAT-beleidsoverleg waaraan wordt deelgenomen door de vaste deelnemers van het casusoverleg en verder door een vertegenwoordiging van het management van de school/scholen en andere bij het CJG betrokken partners. In dit beleidsoverleg vindt evaluatie van de werkwijze plaats en worden zo nodig verbetervoorstellen voorbereid. De frequentie is doorgaans 1 of 2 keer per jaar.

3.4 Uitgangspunten

Belangrijk uitgangspunt is dat bij de koppeling tussen onderwijs en CJG zoveel mogelijk de bestaande situatie als vertrekpunt wordt genomen om te bezien hoe van daaruit de aansluiting zo goed mogelijk georganiseerd en geborgd kan worden. In Hulst en Terneuzen zijn al jaren schoolgerelateerde zorgstructuren ingericht. Hoewel de benaming daarvan uiteenloopt (zorgadviesteam, zorgteam, zorgplatform, multidisciplinaire team, sociaal-medische team en dergelijke) is het doel doorgaans redelijk vergelijkbaar.

Jeugdgezondheidszorg en maatschappelijk werk zijn binnen het CJG de kernpartners. Op basis daarvan is het wenselijk dat deze twee partijen vanuit het CJG zorgen voor de structurele verbinding met het onderwijs en dus participeren in het ZAT. Voor het voortgezet onderwijs is het voorstel dat ook leerplicht of RMC structureel participeert in het ZAT, omdat bij deze leeftijdscategorie de problemen vaak gepaard gaan met schoolverzuim. In het basisonderwijs is deze relatie minder nadrukkelijk aanwezig. Op afroep of incidenteel kunnen in de ZAT's verder participeren BJJ, MEE, Indigo / Emergis, politie en dergelijke. Voor het basisonderwijs gaat het op incidentele basis ook om deelname door leerplicht.

Meest logisch is om zowel het ZAT casusoverleg als het ZAT beleidsoverleg te organiseren vanuit het onderwijs. Hierbij hoort dan ook dat de school of de samenwerking van scholen het voorzitterschap (bijvoorbeeld interne zorgcoördinator) vervult. Met dit als uitgangspunt is het mogelijk het ZAT goed te laten aansluiten op de schoolinterne zorgstructuur en de behoeften aan ondersteuning die van daaruit worden ervaren. De interne zorgcoördinator kan de casussen, waarbij men vermoedt dat externe hulp noodzakelijk is, inbrengen. Uiteraard kunnen ook de CJG partners gesignaleerde casussen (bijvoorbeeld via verwijzindex) en casussen in kader van nazorg inbrengen in het ZAT-overleg. Het goed organiseren van de schoolinterne zorgstructuur is uiteraard een verantwoordelijkheid van de scholen zelf. Vanuit het CJG en BJJ kan desgewenst ondersteuning worden geboden bij deskundigheidsbevordering op het terrein van vroegsignalering en toeleiding door docenten, leerlingenbegeleiders en mentoren.

Landelijk gezien participeert in sommige gemeenten ook BJJ structureel in het ZAT. Dit is vooral ook afhankelijk van wat voor afspraken daarover zijn gemaakt met financiers en het model waarvoor men kiest bij de relatie tussen CJG en BJJ.

Globaal gesproken wordt op dit moment in het landelijke project 'Opvoeden in de Buurt' geëxperimenteerd met drie modellen, namelijk:

- **Model 1:**
Vele BJZ-taken worden uitgevoerd door CJG medewerkers. Wel blijft BJZ direct bereikbaar voor complexe casussen, crisissituaties, AMK, jeugdbescherming en jeugdreclassering. Dit model betekent een verschuiving van verantwoordelijkheden tussen provincie en gemeente en zou aanpassing van de Wjz behoeven.
- **Model 2:**
Is gericht op het verbinden van diverse processen van CJG en BJZ, zodat sprake is van een doorgaande lijn en versnelling van de trits signalering, toeleiding en indicatiestelling. Het CJG en BJZ zijn in dit model opeenvolgende schakels. BJZ participeert niet of zeer selectief in schoolse netwerken. Wel is BJZ aanwezig bij casuïstiekbespreking van complexe casussen binnen het CJG. Dit model past binnen huidige wettelijke kader.
- **Model 3:**
CJG en BJZ werken complementair. CJG gericht op preventie, signalering en begeleiding en BJZ gericht op extra (geïndiceerde) zorg en bescherming. BJZ, CJG en schoolse netwerken werken samen in een driehoek. Dit model past binnen huidige wettelijke kader.

De werkwijze in Hulst en Terneuzen komt het meeste overeen met model 2. Dus een werkwijze waarbij het BJZ niet structureel participeert in het ZAT, maar eventueel op verzoek of incidenteel deelneemt. Voor het MBO zal hier, gezien de aard en omvang van problematiek, een uitzondering op worden gemaakt. Bij het MBO zitten ook alle leerlingen voor het behalen van een startkwalificatie.

3.5 De huidige en gewenste situatie

De huidige situatie ziet er wat betreft de onderwijs zorgstructuren samengevat voor Hulst en Terneuzen als volgt uit:

- **Primair onderwijs**
In Zeeuws-Vlaanderen is het primair onderwijs georganiseerd via acht schoolbesturen. Op het niveau van deze acht schoolbesturen zijn zorgplatforms gevormd in het kader van WSNS. Schoolmaatschappelijk werk neemt deel aan deze zorgplatforms, maar JGZ is hierbij niet vertegenwoordigd. School Maatschappelijk Werk (SMW) schakelt zonnodig wel Jeugd- en Gezinszorg (JGZ) in. Voor het SMW is voor geheel Zeeuws-Vlaanderen circa 1 formatieplaats beschikbaar.

Voorstel: conform de gekozen uitgangspunten wordt voorgesteld dat naast SMW ook JGZ structureel deelneemt aan deze zorgplatforms (casusoverleg). Rekeninghoudend met vakantieperioden wordt voorgesteld per zorgplatform jaarlijks gemiddeld acht keer een casusoverleg te houden. Twee keer per jaar kan per platform een breder beleidsoverleg worden georganiseerd tussen enerzijds de deelnemers aan het casusoverleg en anderzijds de andere CJG participanten, die niet structureel deelnemen aan de casusbesprekingen in de zorgplatforms.

- Speciaal Onderwijs
Hiertoe behoren in Terneuzen Springplank (SBO), Regenboog (ZMLK), Wingerd (VSO). In Hulst betreft het De Brug (SBO).

Deze scholen hebben alle vier een zorgcommissie, welke in feite de functies van het ZAT al vervult. Hierin participeren meerdere disciplines. Ook de jeugdarts en SMW nemen structureel deel aan de zorgcommissie. Qua bemensing behoeft hier dus geen aanpassing plaats te vinden. Het casusoverleg vindt gemiddeld tweewekelijks plaats.

- Voortgezet onderwijs (HAVO, VWO, VMBO, praktijkonderwijs)
Hiertoe behoren in Terneuzen SSG De Rede, Zeldenrust – Steelantcollege (ZSC) en De Sprong (praktijkschool). In Hulst betreft dit het Reynaert College en Praktijkschool Hulst.

De zorgstructuur binnen deze VO-scholen is verschillend georganiseerd, maar voor alle scholen is wel een structuur te onderscheiden met daarin een casusoverleg en een beleidsoverleg. Een gedragskundige in dienst van de school speelt een centrale rol in de zorgstructuur. Docenten kunnen problemen melden bij mentoren, die vervolgens weer contact hebben met de gedragskundige of coördinator. Het casusoverleg wordt nog Sociaal Medisch Team (SMT), zorgteam of zorgadviesteam genoemd. Taken van het casusoverleg bestaan meestal uit bespreken casussen, adviseren (van mentoren, docenten en directie), voeren begeleidingsgesprekken met leerlingen en bevorderen vroegsignalering (door mentoren en docenten).

Aan het casusoverleg wordt in ieder geval deelgenomen door de gedragskundige (is meestal ook de zorgcoördinator van de betreffende school). Als voorzitter van het casusoverleg treedt op de gedragskundige of een leidinggevende van de school. SMW neemt structureel deel aan het casusoverleg en de jeugdarts is op afroep beschikbaar of neemt structureel deel. Het beleidsoverleg vindt enkele keren per jaar plaats. Dit beleidsoverleg wordt veelal voorgezeten door de directie en kent veelal meerdere participanten dan in het casusoverleg. Zowel direct betrokkenen bij de zorgstructuur binnen de school als zorginstellingen nemen deel aan het beleidsoverleg. Bij het beleidsoverleg gaat het om de evaluatie en verbetering van de werkwijze.

Voorstel: De door de afzonderlijke scholen nu gehanteerde werkwijzen sluiten qua participanten goed aan bij wat beoogd wordt met een ZAT. Ook de voorgestelde inrichting van het ZAT door het Samenwerkingsverband Voortgezet Onderwijs & Speciaal Voortgezet Onderwijs Zeeuws-Vlaanderen sluit hierop goed aan. De twee kernpartners uit het CJG, namelijk JGZ en SMW, participeren in casusoverleg. Ook de leerplichtambtenaar neemt deel aan dit overleg. Daarnaast wordt binnen de school gezorgd voor een goede verbinding van het ZAT met mentoren en docenten voor overleg en doorgeleiding van individuele casussen. Er wordt vanuit gegaan dat per VO-school het ZAT casusoverleg en het ZAT beleidsoverleg respectievelijk circa acht keer en twee keer per jaar plaatsvinden.

- ROC
Het ROC in Zeeuws-Vlaanderen onderscheidt in de zorgstructuur momenteel drie niveaus, namelijk: reguliere zorg, aanvullende zorg en zorgplatform. De

reguliere zorg is de zorg zoals die aan cursisten geboden wordt door docenten, coaches en interne trajectbegeleiders (ITB-ers). Aanvullende zorg wordt geboden door cursistenservice. Dit betreft gespecialiseerde hulp bij studie- en beroepskeuzevragen, sociaal en emotionele problemen en studieproblemen. Het zorgplatform vormt de schakel tussen de interne zorg en de externe hulpverlening. In het zorgplatform participeren vanuit intern de vier ITB-ers (worden interne zorgcoördinatoren; één per sector), orthopedagoog / psycholoog, schoolmaatschappelijk werk (eigen middelen) en coördinator cursistenservice (voorzitter). Externe deelnemers van het zorgplatform zijn RMC, GGZ (Emergis / Indigo) en BJZ.

Voorstel: Noch AMW noch JGZ participeren op dit moment in het ZAT casusoverleg (zorgplatform) van het ROC. Voor de doelgroep van het ROC is deelname van zowel AMW als JGZ gewenst. Gezien de aard van de doelgroep op het ROC is het ook wenselijk de structurele deelname van RMC, GGZ en BJZ aan het ZAT casusoverleg te blijven continueren. Met name instromende cursisten voor het behalen van een startkwalificatie betreft vaak jongeren met reeds bekende problematiek. Het betreft vooral kwetsbare jongeren die vaak in een eerder stadium al hulp van jeugdzorg of GGZ hebben ontvangen. Uitgegaan wordt van een frequentie van acht keer per jaar voor het ZAT casusoverleg en twee keer per jaar voor het ZAT beleidsoverleg.

In onderstaande tabel wordt het aantal ZAT's dat in Hulst en Terneuzen in de gewenste situatie wordt onderscheiden samengevat. In totaal gaat het om 15 verschillende ZAT's. De 4 scholen SBO en VSO en de 2 praktijkscholen hebben al een zorgcommissie waarin structureel wordt samengewerkt met JGZ en SMW. Voor 9 andere ZAT's is soms sprake van enige samenwerking, maar wenselijk is dit beter te structureren en te ondersteunen met extra formatie. Vanuit het CJG zal door de JGZ via de reguliere werkzaamheden worden zorggedragen voor afstemming met ds. D.L. Aangeenbrugschool en Gaspar van der Heijdschool. De Zonneschool participeert reeds in het zorgplatform van Openbasis.

Tabel: overzicht van de ZAT's

Soort onderwijs	Hulst	Terneuzen
BO	De Linie / SKOH Open Basis	Kapriom Probaz Open Basis
SBO	De Brug, De Linie	De Springplank Regenboog (ZMLK)
VO	Reynaert College Praktijkschool Hulst	SSG De Rede Zeldenrust –Steelantcollege De Sprong (praktijkschool)
VSO		Wingerd (VSO)
MBO		ROC Zeeuws-Vlaanderen

Hoofdstuk 4

Signalering en verwijzing

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op signalering en verwijzing. Het CJG kan met een breed scala van onderwerpen te maken krijgen. Onderwerpen die vragen om een verschillende inzet van instrumenten en hulp. Dit betekent dat niet kan worden volstaan met één manier van signaleren en verwijzen. Maatwerk is nodig. In dit hoofdstuk worden voorstellen gedaan om het signaleren en verwijzen door en tussen partijen zoveel mogelijk op een uniforme wijze te laten verlopen, maar wel een manier welke ruimte laat voor maatwerk en aansluiting bij bestaande werkprocessen. De voorstellen dienen te worden geschouwd als een basismodel dat al werkende weg verder wordt verfijnd. In dit hoofdstuk wordt in het kort ook ingegaan op de relatie tussen de voorstellen en de Verwijsindex Risicjongeren Zeeland (VIZ), waarover in het najaar van 2008 een apart project start.

4.1 Uitgangspunten

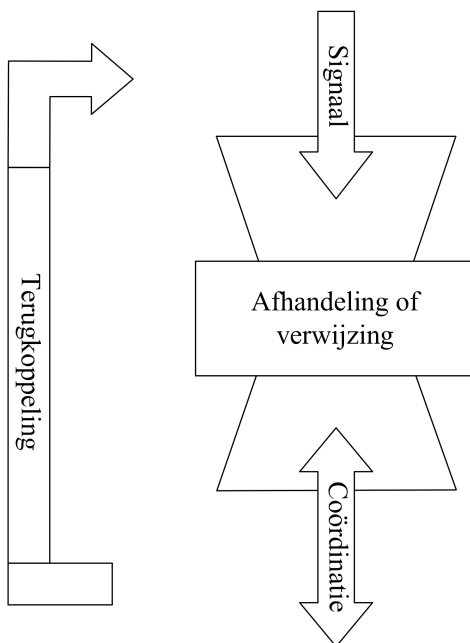
In den lande zijn er diverse initiatieven en structuren, die gebruikt worden bij signalering en verwijzing. Bepalend hierbij zijn in sterke mate de context, waarbinnen en de visie van waaruit de toepassing plaatsvindt. Dit is dus niet zonder meer te vertalen naar een lokale situatie. Daarnaast is gebleken dat er in het dagelijkse werk door de instellingen diverse instrumenten/applicaties worden gebruikt, welke in veel gevallen te specifiek van aard zijn en niet als standaard kunnen dienen voor een breed functionerend CJG. Hierbij moet worden gedacht aan instrumenten als persoonlijkheidstesten, gedragsvragenlijsten, vragenlijst voor gezinsproblemen, competentiegerichte vragenlijsten en STEP (Standaard Taxatie Ernst Problematiek).

Voor professionals wordt het CJG de plek waar zij vroegtijdige signalen kunnen bundelen en waar zij kunnen samenwerken met andere organisaties/dienstverleners, zodanig dat de ketens/netwerken/protocollen goed op elkaar aansluiten en dat het CJG kan functioneren als vertegenwoordiger van het zorgveld. Door het Nederlands Jeugdinstituut (NJI) wordt aangegeven dat het CJG een verbetering moet opleveren in de signalering van zorgwekkende opvoedsituaties. Dit proces komt neer op 'breed beginnen en op maat verder'. Uitgaande van dit principe kan het geheel van signalerings- en verwijsinstrumenten en de bijbehorende procesgang worden voorgesteld als een 'Diabolo' (zie schema).

Signalen komen bij het CJG binnen. Deze kunnen op diverse manieren worden gesteld. Dit betekent dat een vraag via een gestructureerde wijze gesteld kan worden maar tevens via een korte vraagstelling direct aan de CJG medewerker dan wel via website, mail of per post. Laagdrempeligheid en eenvoud moeten belangrijke voorwaarden zijn. Maar zodra de vraagstelling is gedaan, dient deze binnen het CJG wel gestructureerd behandeld te worden, waarbij rekening gehouden wordt met de persoon die de vraag of het signaal afgeeft en de noodzaak tot dossiervorming, registratie, samenwerking en regie. Dus breed beginnen en op maat verder. Op het

moment dat een signaal bij het CJG binnenkomt, dient dit geanalyseerd te worden op noodzakelijk antwoord en de mogelijkheden van het CJG om dit direct af te handelen. In situaties waarbij aanvullende vraagverheldering dan wel doorverwijzing nodig is, dient dit op basis van een persoonlijke overdracht te gebeuren en zoveel mogelijk aansluitend bij bestaande werkmethoden en processen. Verdere verfijningen kunnen al werkende weg plaatsvinden.

Schema Procesgang

Samenvattend zijn voor de ontwikkeling van instrumenten voor signalering en verwijzing de volgende uitgangspunten van belang:

- Het CJG is een laagdrempelige voorziening;
- Het CJG werkt in een zeer breed spectrum: van zeer eenvoudige vragen tot zeer complexe vragen;
- Het CJG werkt primair preventief en zo min mogelijk curatief.;
- Een belangrijk doel van het CJG is, dat door samenwerking tussen instellingen gewerkt wordt vanuit het principe één plan voor één jeugdige/gezin;
- Te ontwikkelen instrumenten voor signalering en verwijzing dienen voor alle betrokkenen goed hanteerbaar (eenvoudig) te zijn en aan te sluiten bij bestaande methodieken en instrumenten.

4.2 Signaleren: wie en wat?

Er is in principe een groot aantal actoren die signalen kunnen afgeven. Het gaat hierbij zowel om beroepskrachten en particulieren. In onderstaande tabel wordt hiervan een overzicht gegeven. Opgemerkt moet worden dat het hier niet gaat om een uitputtende opsomming en dat deze ook nog aan de tijd onderhevig is.

Tabel: Mogelijke signaleerders

Beroepskrachten	Particulieren
<ul style="list-style-type: none"> • Huisartsen • Onderwijs • ZAT • MEE • JGZ • AMW (SMW) • Hulpverleningsinstanties (ook preventief werkende) • Welzijnsorganisaties • Politie (VET) • Kinderopvang / peuterspeelzalen • VTO • MKD • BJZ (AMK) • Particuliere organisaties • Ziekenhuizen • RGC • Werkgevers • Leerplicht / RMC 	<ul style="list-style-type: none"> • Jongeren • Ouders/Opvoeders • Burgers (samenleving) • Naasten en familie • Buurtverenigingen • Sportverenigingen e.d. • Kerkelijke instellingen • Jeugdverenigingen

Alle signalen en vragen gericht op opvoedkundige en sociale ontwikkelingen zijn binnen het CJG op de juiste plek. Deze signalen zijn verder onder te verdelen in een aantal categorieën (zie onderstaande tabel). In voorkomende gevallen zal het zo zijn dat deze signalen niet los en afzonderlijk worden afgegeven, maar dat combinaties denkbaar zijn. Al deze signalen kunnen voor een professional aanleiding zijn om te melden in de verwijfsindex.

Tabel: Soorten signalen

<ul style="list-style-type: none"> • psycho-sociale ontwikkeling • gedragsontwikkeling • lichamelijke ontwikkeling • geestelijke ontwikkeling • cognitieve ontwikkeling 	<ul style="list-style-type: none"> • opvoeding • basisbehoeften • levensinvulling • fysieke omgeving • zelfzorg
--	--

4.3 Het proces

Bij het uitwerken van het proces van signalering en verwijfsing is het van belang ervoor te zorgen dat wordt aangesloten bij de komende wetgeving, waarin afspraken worden gemaakt over de verwijfsindex risicojongeren. De verwijfsindex is een landelijk systeem, waarin meldingen – op basis van gesignaleerde risico's voor de lichamelijke, psychische, sociale en cognitieve ontwikkeling van een jeugdige tot 23 jaar – worden geregistreerd door instellingen en dat een signaal afgeeft aan de meldende instellingen of professionals, indien een jeugdige meer dan één keer staat

geregistreerd in het systeem. In Zeeland is eind augustus 2008 gestart met de implementatie van de Verwijsindex Risicjongeren Zeeland (VRZ). In dit traject zullen met de betrokken instellingen gezamenlijk de kaders en reikwijdte van de VRZ worden vastgesteld en zullen afspraken worden gemaakt over enerzijds de exacte criteria, welke worden gehanteerd om vast te stellen wanneer wordt gemeld en anderzijds de opvolging en de verantwoordelijkheden indien sprake is van meerdere risicomeldingen.

Voorgesteld wordt om bij signalering en verwijzing naar analogie van de beschrijving in het boek *Opgelet!* (Scholten en Van Splunderen, 2007) de zes volgende stappen te onderscheiden:

- signalen verzamelen;
- beslissen;
- analyseren signaal;
- beslissen;
- actie uitvoeren; en
- evalueren en terugkoppelen.

Stap 1:   Signalen verzamelen

Context: In de samenleving bestaat een vraag of probleem (signaal) bij ouders/opvoeders en/of jeugdigen. Ouders/opvoeders, jeugdige of professional treedt in contact met het CJG door middel van een mogelijkheid tot digitaal vragenstellen of een persoonlijk gesprek met een medewerker van het CJG.

Instrument: Signaleringsinstrument particulieren en professionals (zie 4.4)
Het signaleringsinstrument is een hulpmiddel voor de medewerker van het CJG om in gesprek te gaan met de signaalgever en wordt beschouwd als een checklist met standaard onderwerpen voor een dergelijk gesprek. Volgens dit stramien wordt een rapportage verkregen over het signaal en een eerste inschatting van de ernst en complexiteit van het signaal. Dit kan worden gezien als het begin van (vroeg)signalering.
Indien de vraag digitaal wordt gesteld, kan volstaan worden met NAW gegevens, leeftijd, geslacht en de vraag, waarna de medewerker van het CJG contact opneemt met de signaalgever om tot verdere verheldering van het signaal te komen.

Doel: Op uniforme wijze verzamelen en verwerken van signalen die binnen komen bij het CJG. Deze triage levert een directe beantwoording van de vraag op dan wel maakt verdere beslissing noodzakelijk.

Stap 2: Beslissen

Context: Vraag of probleem (signaal) is bekend bij het CJG en eerste signaalverkenning heeft plaatsgevonden, maar de vraag is niet direct te beantwoorden. De medewerker van het CJG beoordeelt (mede op basis van eigen kennis en kunde) en al dan niet in overleg met anderen binnen het CJG of en hoe het signaal verder afgehandeld kan worden. Bijvoorbeeld door middel van directe informatieverstrekking of doorverwijzing binnen de front-office. Consulteren van de verwijzindex is hierbij een belangrijke voorwaarde.

Instrument: Signaleringsinstrument particulieren en professionals (zie 4.4).

Doel: Beslissing om signaal al dan niet verder te onderzoeken op basis van de volgende criteria: relevantie, frequentie, ernst, specificiteit en uitvoerbaarheid (tweede triage van signalen).

Stap 3: Analyseren van signaal

Context: Besloten is dat CJG verdere analyse (eventueel voorbereidend op verwijzing) noodzakelijk acht. Gestructureerd overleg met de direct in het CJG actieve medewerkers is daarbij een voorwaarde. Het verwijzinstrument vormt in deze fase de leidraad (checklist) en de basis om de inhoudelijke verwijzing te kunnen doen. Consulteren van de verwijzindex en eventueel raadplegen van andere bij het afgegeven signaal betrokken partners is hierbij een belangrijk aspect.

Instrument: Verwijzinstrument en verwijzindex als basis (zie 4.4).

Doel: Signaal wordt binnen het CJG verder geanalyseerd, daar na binnenkomst en eerste contact verdere analyse gewenst is. In voorkomende gevallen zal bij deze stap de deskundigheid van een der betrokken netwerkpartners gewenst zijn.

Stap 4: Beslissen

Context: Beslissing om op basis van het geanalyseerde signaal verdere actie uit te zetten. Deze beslissing wordt genomen op basis van de volgende criteria: relevantie, frequentie, ernst, specificiteit en uitvoerbaarheid. Indien in deze fase alsnog besloten worden dat er geen verdere actie wordt uitgezet op het onderhavige signaal wordt dit beargumenteerd gerapporteerd en teruggekoppeld naar netwerkpartners en signaalgever. Echter in alle gevallen is het signaal dan wel bekend bij het CJG en wordt verwerkt in de verwijzindex.

Instrument: Resultaat analyse signaal, overleg, verwijzinstrument en verwijzindex als basis.

Doel: Signaal wordt binnen het CJG, bijvoorbeeld binnen JGZ-spreekuur of opvoedsteunpunt, dan wel verwezen naar de in de backoffice van CJG betrokken actoren (triage naar regie of coördinatie).

Stap 5: Actie uitvoeren

Afspreken en organiseren van de noodzakelijke acties met betrekking tot het onderhavige signaal binnen de backoffice van het CJG.

Stap 6: Evalueren en terugkoppelen

Evalueren of uitgezette acties voor de afhandeling van het in behandeling zijnde signaal succesvol zijn geweest en de terugkoppeling hiervan.

4.4 De instrumenten

Het signaleringsinstrument

Voorgesteld wordt om binnen het CJG te werken met twee signaleringsinstrumenten, welke zowel fysiek als digitaal aan de CJG medewerkers kunnen worden aangeboden. Deze twee instrumenten zijn gebaseerd op reeds bestaande instrumenten. Het ene instrument is gericht op een signaal afgifte (dan wel CJG analyse) door particulieren en het andere instrument is gericht op signaalafgifte (dan wel analyse) door professionals.

Uitgangspunt is dat iedereen signalen moet kunnen afgeven. Elk signaal dient bepaalde basisgegevens te bevatten. De basisgegevens die particulieren en professionals in principe moeten aanleveren, worden hieronder weergegeven. Los van de eventuele lay-out van deze formulieren hebben de basisgegevens betrekking op de onderstaande vragen. De overzichten voor particulieren en professionals vormen de inhoud van het signaleringsinstrument en kunnen als checklist worden gehanteerd bij de uitvoering. Ook kan op basis hiervan een schriftelijke vragenlijst worden opgesteld.

Belangrijk doel is, dat door het hanteren van deze checklisten binnenkomende signalen op een professionele en gestructureerde wijze worden verwerkt en (indien van toepassing) overgedragen. De checklist is hetgeen een CJG minimaal moet weten om er verder iets mee te kunnen doen. Van belang is dat in de communicatie ervoor gewaakt wordt dat de checklist niet drempelverhogend gaat werken. Doel is juist om de communicatie tussen partijen te vergemakkelijken en enigszins te structureren. Veel hangt af van de wijze waarop de checklisten door de CJG-medewerker worden gehanteerd en gepositioneerd.

Signaleringsinstrument particulieren

- Datum:
- Wilt u anoniem blijven?
Ja / nee
En zo ja, wat is hiervoor uw reden?
En zo nee: naam, adres, telefoonnummer?
- Het betreft een signaal op gebied van:
materieel in de buurt / veiligheid in de buurt / zorg om een ander persoon /
.....
- *Als u iets over een ander persoon meldt:*
- Is diegene hiervan op de hoogte?
Ja / nee
Zo nee, wat is daarvan de reden?
- Wat is het signaal?
- Hoe is dit geconstateerd en sinds wanneer?
- Hoe bent u betrokken?
- Zijn er andere betrokkenen?
- Heeft u al actie(s) ondernomen?
En zo ja, welke waren dat?
En zo ja, wat was hiervan het effect?
- Wat verwacht u van het CJG?
- Hoe urgent vindt u het signaal?
zeer urgent / urgent / minder urgent
- Op welke manier wilt u dat het CJG terugkoppelt?
telefonisch / schriftelijk
- Bent u in de gelegenheid verder betrokken te worden?
- Paraaf melder:
- *Indien het signaal met een CJG-medewerker is besproken:*
- Naam CJG-medewerker
- Paraaf CJG-medewerker

Signaleringsinstrument professionals

- Datum:
- Wie meldt?
Naam instelling / Adres / Telefoonnummer / Naam contactpersoon
- Om wie gaat het en is diegene hiervan op de hoogte?
Ja / nee
En zo niet, wat is daarvan de reden?
- Wat is het signaal?
- Hoe is dit geconstateerd en sinds wanneer?
- Hoe is melder betrokken?
- Zijn er andere betrokkenen?
Ja / nee
- Welke gegevens zijn reeds beschikbaar?
- Welke acties zijn al ondernomen?
Wat was hiervan het effect?
- Wat wordt verwacht van het CJG?
- Hoe urgent vindt u het signaal?
zeer urgent / urgent / minder urgent
- Op welke manier wilt u dat het CJG terugkoppelt?
telefonisch / schriftelijk
- Bent u in de gelegenheid verder betrokken te worden?
Ja / nee
- Paraaf melder:
- *Indien het signaal met een CJG-medewerker is besproken:*
- Naam CJG-medewerker
- Paraaf CJG-medewerker

Signalen die binnenkomen worden conform het stappenplan behandeld en verwerkt. Daar waar mogelijk wordt een signaal direct afgehandeld dan wel doorverwezen naar een van activiteiten binnen het CJG of netwerkpartners. Belangrijk daarbij is dat er minimaal sprake is van een 'persoonlijke overdracht' dan wel netwerkinzet voor complexere zaken.

Naast het CJG dat bemenst is door breed deskundige medewerkers die een gerichte CJG grondhouding hebben is voor het werken met deze twee instrumenten geen specifieke deskundigheidsbevordering noodzakelijk. Een gedegen kennis passend bij de taakstelling van het CJG (en de bijbehorende visie) aangevuld met kennis van de sociale kaart wordt voor de start van het CJG voldoende geacht.

Verwijsinstrument

Voorgesteld wordt om binnen het CJG met een verwijsinstrument te werken dat zowel fysiek als digitaal gebruikt kan worden. Dit verwijsinstrument wordt als aanvulling op het signaleringsinstrument gebruikt en sluit als oplegger aan bij het gebruik van de eventuele instellingseigen taxatie-instrumenten. Bijvoorbeeld: indien

een verwijzing noodzakelijk wordt geacht vanuit CJG/JGZ wordt het verwijsinstrument aangevuld met de Scorekaart Risico Inschatting JGZ-verpleegkundige 0-4 jarigen en persoonlijk overgedragen aan de instantie die de verwijzing ontvangt. Deze scorekaart dient dus niet gezien te worden als vervanging van het verwijsinstrument maar desgewenst ter ondersteuning van het verwijsinstrument. Het verwijsinstrument wordt expliciet ingezet als ‘warme verwijzing’ binnen het CJG en diens partners. Daarnaast kan het verwijsinstrument de basis zijn voor zorgcoördinatie en regie binnen het CJG. Belangrijke aanvullende meerwaarde is dat het verwijsinstrument ook expliciet aandacht besteedt aan een eventuele gevaarsituatie voor kinderen.

Het is niet de bedoeling om dit instrument bij alle signalen te gebruiken die bij het CJG binnenkomen, maar alleen daar waar sprake is van een verwijzing in het netwerk gericht op situaties waar ‘zorgen zijn over of zorgen zijn voor’. Het verwijsinstrument kan hierbij niet worden losgezien van de in ontwikkeling zijnde verwijsindex en de informatie die in deze bekend is. Op basis van het ingevulde verwijsinstrument en de daarbij behorende zorgen met betrekking tot een jeugdige zal een melding worden gemaakt in de verwijsindex. Voorgesteld wordt om de onderstaande aspecten / vragen als basisgegevens te beschouwen voor het verwijsinstrument. Deze basisgegevens zijn gebaseerd op een gedeelte van de Gestructureerde Checklist Toegang (GCT), welke wordt gebruikt binnen het BJZ en de nieuwe richtlijn indicatiestelling door BJZ.

Verwijsinstrument

Verkenning problematiek	Zorgen	Sterke kanten
Psychosociaal functioneren jeugdige <ul style="list-style-type: none"> • Gedrag (thuis, school, buitenshuis) • Sociaal-emotionele ontwikkeling • Gebruik middelen, verslaving • Anders 		
Lichamelijke gezondheid jeugdige <ul style="list-style-type: none"> • Gezondheid (ziekte, handicaps) • Zelfverzorging, levenswijze • Letsel / verwondingen • Anders 		
Verstandelijke ontwikkeling jeugdige <ul style="list-style-type: none"> • Algemeen ontwikkelingsniveau • Schoolprestaties • Anders 		
Gezin en opvoeding <ul style="list-style-type: none"> • Veiligheid en bescherming • Verzorging • Opvoeding (relatie, grenzen, stimulering, stabiliteit) • Functioneren ouder(s)/opvoeders • Functioneren ander gezinslid 		

<ul style="list-style-type: none"> • Omstandigheden gezin • Anders 		
<p>Omgeving</p> <ul style="list-style-type: none"> • Jeugdige: school, werk, vrije tijd • Sociaal netwerk jeugdige • Sociaal netwerk ouders/opvoeders 		
<p>Gevaarsituatie</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zijn er vermoedens of aanwijzingen dat de jeugdige op dit moment fysiek niet veilig is? Ja / Nee / Onbekend • Lijkt er sprake van handelen of niet-handelen van de ouders/opvoeders dat bedreigend is voor de jeugdige? Ja / Nee / Onbekend • Zijn er kindsignalen die wijzen op een verstoorde of bedreigde ontwikkeling? Ja / Nee / Onbekend 		

Signalen die binnenkomen worden conform het stappenplan behandeld en verwerkt. Waar mogelijk wordt een signaal direct afgehandeld dan wel doorverwezen naar een van de activiteiten van het CJG of netwerkpartners. Indien noodzakelijk geacht wordt een signaal verder geanalyseerd en gemeld in de verwijsindex. Vervolgens zal worden gehandeld conform de afspraken die gemaakt gaan worden in het kader van de implementatie verwijsindex.

Naast een CJG loket dat bemenst is door breed deskundige medewerkers die een gerichte CJG grondhouding hebben, is voor het werken met dit verwijsinstrument geen specifieke deskundigheidsbevordering noodzakelijk. Een gedegen kennis passend bij de taakstelling van het CJG (en de bijbehorende visie) aangevuld met kennis van de sociale kaart wordt voor de start van het CJG voldoende geacht.

Hoofdstuk 5

Opvoedingsondersteuning en gezinscoaching

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op opvoedingsondersteuning en gezinscoaching. Beide taken worden uitgevoerd door het CJG, maar qua omvang zal bij de uitvoering de nadruk liggen op opvoedingsondersteuning en preventie. Voor een goede samenwerking tussen partijen binnen het CJG is het van belang om de visie van waaruit gewerkt wordt en de gekozen uitgangspunten goed te expliciteren. Hieraan wordt in dit hoofdstuk ruime aandacht besteed. De vormen van opvoedingsondersteuning waaraan behoefte is, wordt bepaald door de aard en omvang van de problematiek die zich voordoet. Een nadere duiding van de mogelijke problematiek wordt ook in dit hoofdstuk behandeld. Dit is belangrijk om meer grip te krijgen op de gewenste inzet door de verschillende CJG-partners.

5.1 Visie en uitgangspunten

Ontwikkelen is het fysieke, psychische en socialiseringsproces dat een kind vanaf de geboorte meemaakt en dat goeddeels wordt bepaald door genetische factoren en deels door sociale factoren. Daarnaast spelen psychologische en religieuze factoren een rol.

Het doel van de **opvoeding** is het opvoeden tot volwassen en zelfverantwoordelijke burgers, die op eigen wijze invulling kunnen geven aan hun leven en die tevens deel uitmaken van de maatschappij, als gezinslid, de gemeenschap zowel nationaal als internationaal.

Opvoeden is het - al dan niet intentioneel - handelen van ouders/opvoeders en omgeving naar kinderen in ontwikkeling om hen tot volwassenheid te brengen. Concreet uitgewerkt betekent dit dat goede opvoeding als uitgangspunten kent dat:

- opvoeden een natuurlijk, vanzelfsprekend en dynamisch proces is, waarbij ouders/opvoeders en kinderen elkaar beïnvloeden;
- ouders/opvoeders recht hebben op steun bij de opvoeding, omdat opvoeden iets is van de samenleving als geheel;
- ouders/opvoeders de rechten van hun kinderen - vastgelegd in het VN-verdrag voor de Rechten van het Kind - respecteren;
- ouders/opvoeders in eerste instantie zelf bepalen welke waarden en normen zij aan hun kind willen overdragen; en
- een goede opvoeding essentieel is voor een optimale ontwikkeling van kinderen en voor een gezonde samenleving.

Dit betekent dat:

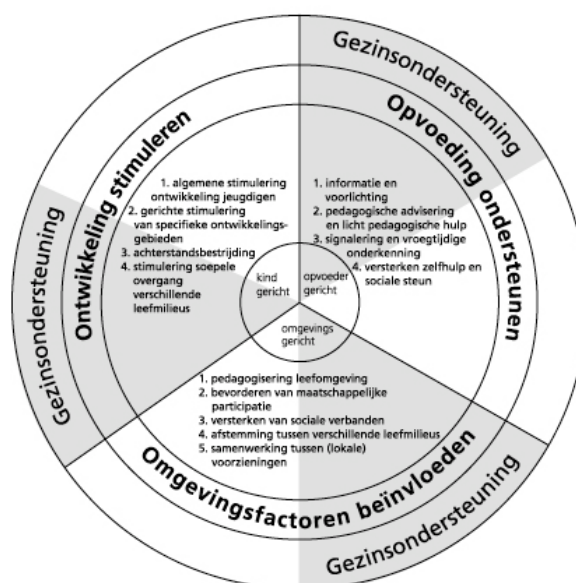
- een goede opvoeding rekening houdt met de mogelijkheden en behoeften van een kind; en
- een goede opvoeding een positieve benadering veronderstelt, die berust op drie pijlers, te weten:

- steunen: elk kind heeft recht op onvoorwaardelijke steun in de vorm van tijd, liefde, aandacht en betrokkenheid;
- stimuleren: een goede opvoeding biedt kinderen de ruimte om zich te ontwikkelen overeenkomstig hun eigen capaciteiten, uitdagingen aan te gaan en te leren om moeilijkheden te overwinnen; en
- sturen: een goede opvoeding biedt kinderen structuur en houvast in de vorm van regels en grenzen en draagt bij aan sociale aanpassing en goed burgerschap.

De ontwikkeling en opvoeding van kinderen wordt beïnvloed door de sociale en maatschappelijk context. Het besef hiervan vereist de aanwezigheid van een maatschappelijk gedragen houding van kinderbelangenbehartiging. In het gehele proces van opgroeien en ontwikkelen kunnen ouders vragen hebben over of onzeker zijn over hun competenties als opvoeders. Dat kan zijn omdat het kind zich anders ontwikkelt dan verwacht (gehoopt) of als ouders/opvoeders over onvoldoende competenties blijken te beschikken om op de (specifieke) opvoedingseisen die het kind stelt, te reageren. In die situaties kan **opvoedingsondersteuning** gewenst zijn/worden.

Het gaat in het CJG om meer dan alleen opvoedingsondersteuning en oplossen van problemen. Het gaat om **gezinsondersteuning**. In onderstaand model worden de verschillende dimensies die bij gezinsondersteuning kunnen worden onderscheiden, in samenhang gepresenteerd. Het gaat hierbij naast opvoedingsondersteuning om dimensies als ontwikkelingsstimulering en het versterken van de pedagogische infrastructuur. Het zijn dimensies waaraan in het kader van de collectieve preventie (public health) veel aandacht wordt besteed door bijvoorbeeld JGZ in het CJG. Voor de partners in het CJG is de wisselwerking tussen enerzijds de individuele problematiek en anderzijds de collectieve preventie om problemen zoveel mogelijk te voorkomen een centraal aandachtspunt.

Model gezinsondersteuning

5.2 Werkwijze

De huidige opzet van de hulpverlening is nog sterk probleemgericht. Het CJG wil vernieuwend zijn door het CJG te presenteren als die laagdrempelige voorziening waar iedere ouder/opvoeder en kind met allerlei vragen omtrent ontwikkeling, opvoeding en voorzieningen, terecht kan en dus vooral preventief werkt (in de frontoffice).

Het pakket opvoedhulp dat bij deze aanpak geboden wordt, kent vier hoofdvormen, namelijk:

- Open huis: ontmoeting, inloop, voorlichting, spreekuren, thema-avonden, mediacampagne, sociale steunprogramma's, schriftelijke voorlichting voor alle leeftijden;
- Lichte, algemene pedagogische hulp: spreekuren, huisbezoek, oudertrainingen en cursussen;
- Lichte, gerichte pedagogische hulp; en
- Zwaardere (niet geïndiceerde) pedagogische hulp.

Omdat opgroeien (ontwikkelen en opvoeden) een zaak is die alle kinderen aangaat, dient het CJG gericht te zijn op alle kinderen en ouders/opvoeders. De toegang, letterlijk en figuurlijk, moet laagdrempelig zijn. Werkers in het CJG moeten herkenbaar zijn als werkers van het CJG en zich dus presenteren als medewerker CJG en niet als vertegenwoordiger van hun eigen werksort.

Binnen het CJG is er een directe samenhang tussen front- en backoffice. Dit houdt in dat de frontoffice (het voorportaal) toegerust moet zijn om goed te kunnen signaleren, een eerste screening te kunnen uitvoeren en desgewenst snel te kunnen doorsluizen naar de backoffice. Noodzakelijk hierbij is dat de samenwerkingspartners in het CJG een netwerkorganisatie vormen, waardoor het mogelijk wordt dat aan een gezin verschillende soorten zorg geboden kunnen worden met een persoonlijke overdracht, zowel wanneer zwaardere vormen nodig zijn, als terug naar de lichtere vormen van zorg.

Over de werkwijze dient binnen het CJG eenduidigheid en overdraagbaarheid te bestaan. Partijen gaan in hun werk uit van een zelfde referentiekader en dezelfde taal. Dit is een belangrijk uitgangspunt om te komen tot een vloeiende samenwerking en cliënten goed te kunnen doorverwijzen. Door Triple P als basis te hanteren kan dit mogelijk worden. Voorwaarde is wel dat door het volgen van opleidingen binnen het CJG voldoende deskundigheid met betrekking tot Triple P wordt opgebouwd. Hieraan zijn extra kosten verbonden. Een provinciale werkgroep onderzoekt in opdracht van de Taskforce de mogelijkheden voor toepassing en de noodzakelijke opleiding hierbij.

Triple P is een van origine Australisch programma voor opvoedingsondersteuning. De drie P's staan voor Positive Parenting Program. Het is een laagdrempelig en

integraal programma met als doel (ernstige) emotionele- en gedragsproblemen bij kinderen te voorkomen of te verminderen door het bevorderen van competent ouderschap. Ouders/opvoeders leren de dagelijkse communicatie in het gezin te gebruiken om hun kinderen adequate steun te bieden en hun sociale vaardigheden en probleemoplossend vermogen te stimuleren. Uitgegaan wordt van vijf basisprincipes, namelijk:

- Kinderen een veilige en stimulerende omgeving bieden;
- Kinderen laten leren door positieve ondersteuning;
- Aansprekende discipline hanteren;
- Realistische verwachtingen hebben; en
- Goed voor jezelf als ouder/opvoeder zorgen.

Binnen het Triple P programma worden vijf niveaus onderscheiden naar gelang de zwaarte van de ondersteuningsbehoefte of problematiek. Binnen de frontoffice van het CJG zal het voornamelijk gaan om de niveaus 1 t/m 3. In de backoffice, waarbij het gaat om meer gespecialiseerde of geïndiceerde zorg en specifieke vormen van preventie, zijn de niveaus 4 en 5 aan de orde. Het interessante van Triple P is, dat door gebruikmaking van dezelfde basisprincipes op alle mogelijke niveaus ondersteuning of hulp kan worden geboden. Naast Triple P zullen ook andere methodieken noodzakelijk blijven, waarmee eventueel gericht geanticipeerd kan worden op de sociale en maatschappelijk context die de opvoeding en ontwikkeling van kinderen beïnvloedt.

5.3 Rolverdeling CJG partners

In onderstaande tabel worden de functies samengevat die door de CJG frontoffice dienen te worden uitgevoerd. Aangegeven is per functie wie hiervoor de aangewezen uitvoerders zijn. In de gewone opvoedingssituaties spelen voornamelijk JGZ, opvoedsteunpunt en Indigo (preventieve taken) een rol. Bij opvoedingsspanning komen AMW en MEE meer in beeld.

Tabel: functies CJG frontoffice

Functies	Uitvoerders
Gastvrouw	Algemeen
Advies en informatie	Welzijn, JGZ, AMW, MEE, Indigo
Collectieve preventie	JGZ, Indigo
Opvoedsteunpunt	JGZ
Cursussen en dergelijke	Welzijn, Opvoedbureau, JGZ, AMW en Indigo
Basistakenpakket JGZ	JGZ
Individuele advisering	AMW, JGZ, MEE, Indigo
Zorgcoördinatie en toeleiding	Algemeen
Elektronisch kinddossier en verwijsindex	JGZ (beheer)

Het CJG heeft in het kader van de collectieve preventie de gezondheidssituatie van jeugdigen te bewaken. Binnengekomen signalen moeten worden geregistreerd en geanalyseerd om op basis daarvan de gemeenten te adviseren. Dit is van oudsher

een belangrijke taak van de GGD, maar door de samenwerking in CJG verband kan deze taak verder worden verbeterd doordat door de samenwerking een nog meer compleet beeld kan worden verkregen van de situatie. Juist binnen het CJG behoort deze taak expliciet tot de taakstelling. Voor gemeenten ontstaan er zo betere mogelijkheden voor regievoering en om beleidskeuzes beter te onderbouwen.

In onderstaande tabel worden de functies samengevat die door de CJG backoffice dienen te worden uitgevoerd. Aangegeven is per functie wie hiervoor de aangewezen uitvoerders zijn. In de frontoffice van het CJG spelen JGZ, opvoedsteunpunt, Indigo, AMW en MEE een belangrijkere rol. In de backoffice gaat het meer richting zwaardere problematiek en is eerder sprake van een opvoedingscrisis of opvoedingsnood. Bij deze zwaardere problematiek wordt de rol van partners als BJZ, geïndiceerde jeugdzorg (AZZ) of GGZ (Emergis) belangrijker.

Tabel: functies CJG backoffice

Functie	Uitvoerders
Individueel werken aan competenties	JGZ, MEE, AMW, Indigo
Groepsgerichte activiteiten tav thema's*	JGZ, Indigo, AMW
Outreachinge benadering bij zorgsignalen	AMW, MEE, JGZ
Toegang naar geïndiceerde zorg	BJZ, (incidenteel CIZ)
Gezinscoaching	AMW, MEE
Gezinsvoogdij	BJZ
AMK	BJZ
Afstemming vindplaatsen (ZAT's, etc.)	Alle CJG partners

*) overgewicht, meerlingen, omgaan met geld, et cetera

Samengevat is de rolverdeling van de partners in Hulst en Terneuzen volgens onderstaande uitgangspunten.

- JGZ: Vooral gericht op de gewone opvoedingssituatie bij de gehele doelgroep. In bepaalde gevallen kan ook (per gezin) geholpen worden bij opvoedingsspanning, zowel individueel als groepsgewijs.
- JGZ Opvoedsteunpunt: Om te voorkomen dat opvoedingsspanning omslaat in een opvoedingscrisis, biedt het opvoedsteunpunt in een vroeg stadium ouders/opvoeders hulp bij meer specifieke opvoedvragen. De gebruikte methodiek hierbij is Triple P.
- MEE: richt zich op de (eigen) specifieke doelgroep, vooral op de eerste drie niveaus van problematiek. Bij opvoedingsnood is verwijzing naar BJZ (of CIZ) aan de orde.
- AMW: Richt zich op situaties bij opvoedingsspanning en opvoedingscrisis, vooral individueel (systeem)gericht en in beperkte mate in groepsvorm; is niet probleem-specifiek of doelgroepspecifiek.
- Indigo: Richt zich op de specifieke problematiek, zowel collectief, groepsgericht als individueel (zowel bij opvoedingsspanning en opvoedingscrisis alsmede bij een risico daarop).

- BJZ: bij opvoedingsnood is verwijzing naar geïndiceerde zorg noodzakelijk. Eerste opvang (voorzorg) door een van de bovengenoemde partners, BJZ heeft na de melding zijn eigen wettelijke rol te vervullen.

5.4 Gezinscoaching

Gezinscoaching is een specifieke, intensieve vorm van coördinatie van zorg. De gezinscoach is een vertrouwenspersoon van het gezin, coördineert het hulpverleningsplan, uitgaande van het principe 'één gezin één plan', en spreekt andere hulpverleners aan op hun verantwoordelijkheden.

De gezinscoach wordt ingezet in een gezin met meerdere problemen, waar het opgroeien van kinderen in het geding is en waarbij meerdere hulp- en dienstverleners betrokken zijn. De gezinscoach heeft de coördinatie van de zorg maar doet meer. Het gezin is de regie op het opvoeden en opgroeien van de kinderen kwijtgeraakt alsmede de regie op de hulp- en dienstverlening. De gezinscoach heeft het vertrouwen van het gezin. Inzet van de gezinscoach gebeurt op basis van vrijwilligheid.

Indien een gezin niet vrijwillig wil meewerken en is de veiligheid van de kinderen in het geding, dan wordt het gezin aangemeld bij BJZ. Tot het moment van overdracht aan BJZ houdt de gezinscoach van het CJG de regie. Na afronding van de geïndiceerde zorg neemt de gezinscoach de hulp van BJZ weer over en sluit na beëindiging af.

In gevallen dat er sprake is van ingewikkelde of dreigende problemen (multiprobleem-gezinnen), kan door het CJG team een gezinscoach worden aangewezen. Deze (nieuwe) taak wordt uitgevoerd door een functionaris die bij één der instellingen in dienst is. Het AMW en MEE zijn voor deze individuele, niet-collectief gerichte, functie de meest aangewezen instellingen. De gezinscoach heeft behalve de taak met betrekking tot zorgcoördinatie ook een hulpverleningstaak. Van essentieel belang hierbij is de vertrouwensrelatie die naar en met de ouders/opvoeders moet bestaan. Hij/zij is voor het gezin het aanspreekpunt.

Gezinscoaching kan tot nu toe maar op een beperkte manier worden uitgevoerd door de huidige formatie hulpverleners. Voor een volledige invulling van deze functie wordt vooralsnog uitgegaan van maximaal 16 cliëntsystemen als caseload met een gemiddelde begeleidingstijd van een half jaar. Jaarlijks kan een fulltime gezinscoach dan in totaal 32 gezinnen begeleiden (regulier wordt bij het AMW uitgegaan van een caseload van 36 en 108 cases per jaar). Zodra een kind onder de verantwoordelijkheid valt van BJZ wordt de gezinscoaching volledig overgedragen aan de betreffende BJZ-medewerker.

5.5 Aard en omvang van vragen en problematiek

Kousemaker en Timmers–Huigens (1985) hebben opvoedingsvragen en -problemen ingedeeld in vier categorieën van ernst. Deze indeling is een handzame manier om de opvoedingsproblematiek qua omvang nader de ramen. De indeling is:

- *Opvoedingsvragen* zijn naar tevredenheid op te lossen, ouders/opvoeders voelen zich competent, er is behoefte aan informatie en uitwisseling van ervaringen. En steun van het eigen netwerk voldoet.
- *Opvoedingsspanning*: vragen zijn niet soepel oplosbaar, er zijn beginnende problemen, ouders/opvoeders twijfelen (soms) aan eigen competentie, er is behoefte aan vrijblijvend advies en steun. En steun van het eigen netwerk schiet (soms) te kort.
- *Opvoedingscrisis*: opvoedingsproblemen worden acuut/escaleren, het gevoel van competentie bij ouders/opvoeders is (tijdelijk) weg, er is behoefte aan (directieve) steun. En steun eigen netwerk is onvoldoende. Zonder hulp krijgt een ouder/opvoeder het probleem niet onder de knie.
- *Opvoedingsnood*: opvoedingsproblemen zijn hardnekkig en complex, ouders/opvoeders voelen zich incompetent en machteloos, er is behoefte aan intensieve hulp of steun. En steun eigen netwerk ontbreekt. Problemen zijn ouders/opvoeders boven het hoofd gegroeid.

Uitgaande van circa 1.000 geboorten per jaar in geheel Zeeuws-Vlaanderen, is het totaal aantal kinderen en jeugdigen tussen 0-23 jaar circa 24.000. In onderstaande tabel wordt dit nader gespecificeerd naar leeftijd.

Tabel: schatting aantal kinderen per leeftijdscategorie (Zeeuws-Vlaanderen)

Leeftijdscategorie	Aantal
0 – 3 jaar	4.000
4 – 11 jaar	8.000
12 – 17 jaar	6.000
18 – 23 jaar	6.000
Totaal	24.000

Uit gegevens van het NJI blijkt dat 70% van de ouders/opvoeders opvoedingsvragen heeft, 20% ervaart opvoedingsproblemen en 6% roept professionele hulp in. Gewone opvoedingsvragen zijn met name aan de orde bij JGZ, bij MEE voor een specifieke doelgroep en bij Indigo in geval van specifieke problematiek. Deze taken wordt verricht binnen het huidige takenpakket van de instellingen. De eventuele ontwikkeling en instandhouding van bijvoorbeeld internethulpverlening zou echter extra formatie vergen.

In onderstaande tabel worden de opvoedingsproblemen waarmee de partners in het CJG te maken kunnen krijgen, onderverdeeld en wordt een schatting gemaakt van de omvang.

Tabel: geschatte omvang problematiek naar soort (Zeeuws-Vlaanderen)

Soort probleem	Percentage	Aantal
Opvoedingsvraag	70,0%	16.800
Opvoedingsspanning	8,0%	1.900
Opvoedingscrisis	2,0%	480
Opvoedingsnood	0,5%	120

Hulp bij opvoedingsspanning richt zich op circa 8% van de populatie in verschillende fasen (circa 1.900 kinderen en jeugdigen). JGZ, AMW, MEE en Indigo zijn op dit terrein actief. De hulp is zowel individueel als groepsgericht. Om te voorkomen dat het aantal opvoedingsspanningen omslaat in crisissituaties, is het wenselijk in de nabije toekomst het opvoedsteunpunt (specifieke opvoedspreekuren), waar ouders/opvoeders terecht kunnen voor directe lichte hulp, verder te versterken.

Hulp bij opvoedingscrisis komt naar schatting voor bij 2% oftewel circa 480 kinderen. Hieronder vallen vooral ook de multiprobleemgezinnen. Hulp kan in de vorm van individuele (gezins)benadering dan wel met groepsgerichte aanpak. Uitvoerders zijn vooral AMW, Indigo en MEE. Vaak is er al contact met BJZ. Per definitie behoort bij gezinnen, waarbij sprake is van een opvoedingscrisis de zorgcoördinatie te worden omgezet in gezinscoaching.

Bij circa 25% van de situaties, waarbij sprake is van een opvoedingscrisis, blijkt het toch te gaan om opvoedingsnood (oftewel 0,5% van het totaal; circa 120 kinderen). Hiervan komt ongeveer de helft in aanmerking voor aanmelding bij BJZ. De functies van zorgcoördinator en gezinscoach worden dan (warm) overgedragen aan BJZ.

Hoofdstuk 6

Organisatie en werkwijze

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de organisatie van het CJG en de werkwijze in de frontoffice en backoffice van het CJG. Aan bod komen hierbij ook zorgcoördinatie en doorzettingsmacht en de samenhang hiervan met het EKD en de verwijsindex. Binnen het CJG wordt samengewerkt door verschillende partners. Het CJG is geen nieuwe eigenstandige organisatie, maar een door de partners gevormde netwerkorganisatie. Allereerst worden in de volgende paragraaf de uitgangspunten samengevat, die zijn geformuleerd voor de organisatie en werkwijze.

6.1 Uitgangspunten

Triple P als basis

Om een consequente denklijn vast te houden worden de vijf niveaus van 'Triple P' als leidend principe voor de inrichting van de organisatie aangehouden. Daarmee wil overigens niet gezegd zijn dat er geen andere methoden gebruikt worden in de dagelijkse praktijk (zie ook hoofdstuk 5). De vijf niveaus zijn:

1. Multimediale informatie.
2. Voorlichtingsgesprekken.
3. Gericht advies bij specifieke zorgen.
4. Ondersteuning bij ernstige gedragsproblemen.
5. Gezinsinterventie bij ernstige gedragsproblemen.

De activiteiten van ketenpartners worden ingedeeld op de verschillende niveaus. De kracht van Triple P is dat men op alle niveaus werkt vanuit een eenduidige pedagogische visie, die de activiteiten van de partners met elkaar verbindt. Opvoedingsondersteuning bevindt zich op niveau 2 en 3.

Preventie

Preventie is het leidend beginsel in het CJG. Het risico is aanwezig dat het CJG niet uitnodigend is voor ouders/opvoeders en jeugd als het bij het grote publiek geassocieerd wordt met begrippen als 'zorgcoördinatie' en 'doorzettingsmacht'. Deze laatste begrippen worden gereserveerd voor multiprobleemsituaties. Het CJG is juist bedoeld om die situaties te voorkomen door tijdig de juiste ondersteuning te bieden.

Uitnodigende uitstraling

Het accent op preventie wordt vertaald in de fysieke vormgeving van het CJG, die uitnodigend moet zijn, alledaags en vrolijk. Het moet een plezier zijn om er binnen te stappen, ook als je niet direct een vraag hebt.

Het CJG komt naar u toe

Als ouders/opvoeders of jeugdigen een vraag binnen het CJG hebben gesteld, waarvoor specifieke deskundigheid nodig is, dan wordt de cliënt niet verwezen. De

medewerker van de organisatie (CJG partners), die deze deskundigheid levert, maakt een afspraak met de betrokkene in het CJG of gaat (indien nodig of gewenst) op huisbezoek. De CJG-medewerker blijft in contact met ouders/opvoeders /jeugdigen tot er een bevredigend vervolg is geregeld. De attitude van de mensen, die in het CJG werken, zal 'open' moeten zijn.

Het CJG is verbonden met de zorgstructuur van het onderwijs

Vanuit het CJG wordt de school beschouwd als een belangrijke vindplaats van hulpvragen. Het CJG sluit daarom in de vorm van een ZAT (zie hoofdstuk 3) aan bij die in het onderwijs.

Geen doorzettingsmacht maar samenwerking

Het gebruik van de term 'doorzettingsmacht' veronderstelt dat het nodig zal blijven om in te grijpen indien organisaties niet multidisciplinair functioneel samenwerken. Van de CJG partners wordt verwacht dat zij juist onvoorwaardelijk samenwerken, waardoor doorzettingsmacht een overbodig begrip wordt. In de organisatiestructuur van het CJG wordt die samenwerking zodanig geborgd dat gezamenlijk kan worden aangestuurd op de attitudeverandering die daarvoor nodig is. Ondanks deze ambitie kan het in het begin nodig zijn om een vorm van toezicht te organiseren door een onafhankelijke partij. Het streven moet er echter op gericht blijven om dit toezicht overbodig te maken door multidisciplinair functionele en geformaliseerde samenwerking.

6.2 CJG front-office

De fysieke vormgeving

Het fysieke CJG is een plek die uitnodigt om er naar binnen te gaan voor alle ouders/opvoeders en alle jeugdigen. Men kan er terecht voor informatie, praktische zaken en voor een ontmoeting met andere ouders/opvoeders. Idealiter is het CJG een speel-o-theek, een (dependance van) een bibliotheek met kinderboeken en boeken over opvoeden en opgroeien. Je kunt er spullen huren of kopen om een kinderfeest te organiseren en er is een koffiehoek met informatie over alledaagse opvoedingsvragen en over zorg. De informatie bestaat uit een ruim folderaanbod; er is ook een computerhoek met toegang tot websites over opvoeden en opgroeien. Desgewenst kunnen factsheets worden geprint.

Door deze uitnodigende vorm wordt het grote publiek binnengehaald, ook als men nog geen vraag heeft of probleem ervaart. Men kan er gewoon eens 'rondneuzen' en informatie halen zonder interventie van een CJG medewerker. Deze gedachte is afgeleid van het 'Triple P' niveau 1, dat zich richt op informatievoorziening aan het grote publiek. Tevens dient het CJG overzicht hebben over het actueel beschikbare preventieve aanbod, collectief, individueel en in groep. Daarnaast kan ook gedacht worden om op termijn een eigen website te ontwerpen.

In het gebouw vinden ook allerlei andere activiteiten plaats. Rond 5 december komt Sinterklaas op bezoek, er wordt zwangerschapsgymnastiek georganiseerd en regelmatig zijn er gratis voorlichtingsavonden over verschillende opvoedthema's. Wie na zo'n avond verder wil, kan een volledige opvoedcursus volgen. Het is ook

mogelijk om voorlichtingsprogramma's voor jeugdigen, die tot nu toe werden gegeven in school of jongerencentrum in het CJG te houden. Gedacht kan worden aan voorlichtingsprogramma's over alcohol en drugs en andere op preventie gerichte bijeenkomsten en cursussen.

Het uiteindelijke doel is dat het CJG de hele week geopend is, ook op koopavonden en op zaterdagochtend. Er worden voor het CJG echter uitgegaan van een groeimodel. Er zal gestart worden met 5 middagen en 1 avond. In hoofdstuk 7 wordt ingegaan op de locaties van waaruit de activiteiten van het CJG zullen plaatsvinden.

Wie treft men aan in het CJG?

Gastvrouw

Bij binnenkomst treft men een gastvrouw¹ aan, die je begroet maar niet meteen aanspreekt. Ze laat mensen rustig 'rondneuzen', wijst hen de weg binnen het CJG waar nodig. Als men een vraag heeft kan zij verder helpen, maar ze benadert mensen pas actief als ze merkt dat men het zelf niet kan vinden. De gastvrouw beschikt over voldoende kennis van de sociale kaart en de in het CJG aanwezige informatie om bezoekers te kunnen voorzien van eenvoudige informatie. Gedacht wordt hierbij aan vragen als: waar kan ik een aanstaande oudercursus volgen? Voor bezoekers met inhoudelijke vragen over opvoeden en opgroeien en die persoonlijk contact willen met een hulpverlener, maakt zij indien gewenst een afspraak met de aangewezen medewerkers in het CJG. Deze benadering moet cliënten het gevoel geven dat er niet direct een hulpverlener bij hen op de stoep staat. Dat zou de aantrekkingskracht van het CJG voor een groot publiek niet bevorderen. Het eerste contact met het CJG kan persoonlijk zijn (ouder(s)/opvoeder(s), kind, docent, politie, etc.), maar kan ook telefonisch plaatsvinden.

De coördinator

De coördinator heeft een spilfunctie binnen het CJG. Hij is in dienst van de GGD en heeft een HBO+-niveau. Hij is belast met de dagelijkse gang van zaken inclusief het leiding geven aan de gastvrouw, zorgt voor het aanwezigheidsrooster voor CJG medewerkers (zie hieronder), doet de PR, roept het MT (regionaal) bijeen en voert de besluiten daarvan uit, verzamelt managementinformatie en "vertaalt" relevante signalen. Hij maakt samenwerkingsafspraken met partners die geen deel uitmaken van het CJG (bijvoorbeeld huisartsen, particuliere praktijken) en zorgt dat het CJG casusoverleg bij elkaar komt en zit dat voor.

CJG medewerker

Voor ouders/opvoeders of jeugdigen met een inhoudelijke vraag maakt de gastvrouw een afspraak bij de CJG medewerker binnen het CJG. CJG medewerker zijn in dienst bij de verschillende CJG partners. Deze partners zijn: het huidige opvoedsteunpunt, de JGZ, het school- en regulier maatschappelijk werk, MEE en Indigo. Zij werken bij pedagogische vragen of problemen met vooral de methodiek 'Triple P' als kader en zorgen samen voor een dekkend aanwezigheidsrooster.

---

¹ Mag ook een gastheer zijn. Voor het gemak wordt hier de term gastvrouw aangehouden.

Wat betreft MEE wordt voor de deelname aan de CJG frontoffice en het aanwezigheidsrooster gestart met een experimenteerperiode van een half jaar, omdat de CJG doelgroep breder is dan waarvoor MEE in principe wordt gefinancierd.

De medewerkers presenteren zich als CJG medewerker en niet als medewerker van de organisatie waarmee zij een dienstverband hebben. Samen vormen zij één team, waarin ook sprake is van intervisie en werkoverleg.

JGZ

De locatie van het CJG is tevens de hoofdlocatie voor de JGZ. De JGZ houdt er haar reguliere spreekuren. Met een bewegwijzering is de spreekuurlocatie van de JGZ aangegeven. Ouders/opvoeders die voor de JGZ komen, melden zich er rechtstreeks. Veel opvoedingsvragen worden tijdens deze reguliere contacten opgevangen. Ouders/opvoeders die buiten de reguliere contacten met de JGZ een opvoedingsvraag hebben, kunnen terecht bij de gastvrouw en het opvoedsprekuur in het CJG.

BJZ

BJZ is wekelijks aanwezig met een vaste vertegenwoordiger voor het CJG casusoverleg. Zodra blijkt dat geïndiceerde zorg geboden is, zal de casus worden doorgeleid naar BJZ. Als de relevante informatie beschikbaar is, wordt door BJZ een indicatiebesluit genomen. Er zal streng op worden toegezien dat in het proces geen onnodige vertragingen optreden. Vanaf het indicatiebesluit zal BJZ op gezette tijden terugrapporteren naar het CJG, zodat ten behoeve van monitoring het EKD en de Verwijsindex kunnen worden bijgehouden. De huidige goed werkende praktijk van doorgeleiding van JGZ naar BJZ en terugkoppeling zal worden geïmplementeerd in het CJG. In materiële zin zal er in deze eigenlijk niet veel veranderen.

Uit het rapport 'Quickscan naar de vraag naar jeugdzorg in de provincie Zeeland' (van Montfoort, 2007) blijkt dat de vragen, die tot op heden bij BJZ binnenkomen, worden gekenmerkt door een veelal acute hulpvraag. Eerder ingrijpen had in veel gevallen indicatiestelling kunnen voorkomen. BJZ verwacht dat het CJG verbetering zal brengen in de samenwerking tussen de organisaties in het voorliggende veld, waardoor problemen eerder in dit voorliggende veld kunnen worden opgelost. Minstens zo belangrijk is, dat de samenwerking met BJZ binnen het CJG moet voorkomen dat problemen, die bestemd zijn voor de tweede lijn, te lang blijven hangen in de eerste lijn. Een goede informatieoverdracht tussen de organisaties is van groot belang, zodat dubbel werk in het verzamelen van informatie wordt voorkomen.

Professionals in het achterliggende netwerk

Tot het achterliggende netwerk behoren alle instellingen, die worden gefinancierd door een overheid, en particuliere zorgaanbieders, die voldoen aan bepaalde kwaliteitseisen (bijvoorbeeld HKZ-certificering) en eisen van samenwerking (uitgangspunten van zorgcoördinatie door het CJG) onderschrijven. De hulpverlening aan volwassenen wordt nadrukkelijk ook tot het achterliggende netwerk gerekend. Problematiek bij ouders/opvoeders kan immers leiden tot

ernstige risico's bij kinderen. Een bekend voorbeeld daarvan zijn de kinderen van ouders/opvoeders met een psychiatrische problematiek en / of verslavingsproblematiek (KOPP/KVO-kinderen). Ook de organisaties uit het achterliggende netwerk maken zoveel mogelijk gebruik van spreekruimten in het CJG als de cliënt via het CJG is binnengekomen. Er is immers geen sprake van verwijzing; de betreffende organisatie komt naar het centrum.

De route in het CJG

Er is bewegwijzering naar en in het CJG. Er is een bewegwijzering naar de spreekuurlocatie van de JGZ, waar men zich meldt voor de afspraak.

Voor mensen zonder vraag

Mensen zonder vraag mogen vrij rondkijken en worden desgewenst wegwijs gemaakt door de gastvrouw. Als men bij nader inzien toch een vraag heeft, meldt men zich bij de gastvrouw.

Voor mensen met een vraag

Het is mogelijk dat men na oriëntatie binnen het CJG een vraag heeft en verder geholpen wil worden. Het kan ook zijn dat men al binnenkomt met een vraag. In beide gevallen kan men terecht bij de gastvrouw, die een afspraak maakt met een CJG-medewerker. Als in het eerste gesprek duidelijk is wat er moet gebeuren dan zal de CJG-medewerker direct de medewerker van de juiste instelling erbij halen, dan wel daarmee een afspraak maken voor een gesprek dat binnen het CJG plaats zal moeten vinden binnen één week.

Voor wat betreft de hulpvraagverduidelijking zal er een gemeenschappelijke methode ontwikkeld moeten worden. Methodes van hulpvraagverduidelijking van de samenwerkende instellingen zullen naast elkaar gelegd worden om van daaruit één methode te ontwikkelen. Het streven is erop gericht om deze standaardisatie van hulpvraagverduidelijking één jaar na de feitelijke start van het CJG gereed te hebben.

Het CJG biedt kortdurende begeleiding in de vorm van 1 tot 5 gesprekken volgens de 'Triple P' methodiek (niveau 2/3). Dit betekent:

- Korte informatiegesprekken voor eenvoudige vragen.
- Adviesgesprekken van 45 minuten waarin tevens de vraag wordt verhelderd.
- Kortdurende begeleiding in een cyclus van maximaal 5 gesprekken van 30 minuten.

Indien in het eerste gesprek blijkt dat de cliënt gebaat is met hulpverlening door een specifieke hulpverlener (bijvoorbeeld MEE) dan zal zo spoedig mogelijk die hulpverlener worden benaderd om in het CJG de cliënt verder te helpen. De hulpverlener zal gebruik maken van de hem geschikte of geëigende methodieken. Door deze kortdurende, licht pedagogische ondersteuning kunnen zij met advies van het CJG als opvoeder zelf weer verder. Daarmee kan worden voorkomen dat vragen en/of spanningen uitgroeien tot problematische (opvoeding)situaties die de ontwikkeling van het kind ernstig kunnen belemmeren.

Indien nodig werkt het CJG outreachend, onder het motto; “vastpakken en niet loslaten”. Dit wil zeggen dat ouders/opvoeders, van wie wordt ingeschat dat zij begeleiding nodig hebben, maar die na het eerste contact niet meer naar het CJG komen, worden benaderd in de thuissituatie. De CJG-medewerker zal hen proberen te motiveren om hulp te accepteren. Het CJG staat uiteraard ook open voor ouders/opvoeders en jeugdigen met meer ernstige opvoedings- en ontwikkelingsproblemen, maar deze worden binnen een week bezocht door de instantie die het best toegerust is om advies en hulp te verlenen. Bij doorwijzing komt de medewerker van de betreffende instantie naar het CJG of gaat op huisbezoek. Het CJG ziet er op toe dat de hulpverlening daadwerkelijk tot stand komt.

6.3 CJG back-office

De kern van het CJG wordt gevormd door het AMW, de JGZ, MEE, Indigo en BJZ. Daaromheen bevindt zich een schil van organisaties in het achterliggende netwerk waarmee wordt samengewerkt bij complexe problematiek, zoals AZZ, Emergis/ Ithaka, huisartsen, kinderartsen, de Raad voor de Kinderbescherming, bureau Halt, Jeugdpolitie, jeugd- en jongerenwerk en Leerplicht RMC.

De partners in de kern sluiten met elkaar en met de gemeente een uitvoeringsovereenkomst, waarin de exploitatie van het CJG wordt geregeld. De overeenkomst heeft zowel betrekking op de inbreng van middelen (o.a. mensen, huisvesting, geld) als op de organisatie van de dagelijkse uitvoeringpraktijk in het CJG (o.a. coördinatie, aanwezigheidsrooster).

De partners in de kern en de gemeente maken met het achterliggende netwerk prestatieafspraken (groeimodel,) die betrekking hebben op de samenwerking met het CJG. Inhoudelijk kunnen de afspraken per organisatie verschillen omdat niet iedereen deskundig is in dezelfde soort problematiek.

Casusoverleg

Met de kernpartners in het CJG wordt wekelijks een casusoverleg gehouden. De coördinator zit voor, bewaakt de besluitvorming en voortgang. In het CJG casusoverleg worden door de partners actuele casussen ingebracht (ook vanuit de ZAT's). Elke casus wordt geduid, vindt afstemming plaats met de partners binnen het CJG en worden taken verdeeld.

Koppeling van BJZ indicatiestelling aan CJG

De positie van BJZ in het CJG is die van voorpostfunctionaris. Dat wil zeggen BJZ deelnemer aan casusoverleg is en waar mogelijk binnen het CJG gesprekken voert om te komen tot een indicatiebesluit. Indien blijkt dat er ook problematiek speelt op het vlak van de geïndiceerde jeugdzorg, dan moet door partijen zo spoedig mogelijk worden verwezen naar BJZ. Lijnen dienen hierbij zo kort mogelijk te zijn. Uiteraard moet er melding worden gedaan in de Verwijsindex en naar het CJG ten behoeve van de monitoring.

Crises horen niet thuis bij het CJG, maar wel bij de participerende organisaties. Het belang van de cliënt staat voorop. Inhoudelijke bemoeienis van het CJG zal er dan alleen zijn als daarvoor vanuit de casus redenen zijn aan te wijzen. BJJ is er voorstander van dat rechtstreekse melding en verwijzing vanuit professionals naar geëigende instellingen mogelijk moet blijven. Professionals melden hun zorgen bij het CJG en deze worden vervolgens binnen het casusoverleg besproken.

Nadat eventuele geïndiceerde jeugdzorg heeft plaatsgevonden, moeten zaken worden overgedragen aan het CJG voor lichtere vormen van ondersteuning en om te kunnen volgen hoe het gezin zich ontwikkelt.

Prestatieafspraken met het achterliggende netwerk

Indien cliënten worden geholpen door partijen in het achterliggende netwerk, dan verwacht het CJG dat de betrokken partij het CJG informeert over de voortgang en afronding van de hulpverlening, zodat het CJG altijd een actueel beeld heeft van de situatie van de betrokken kinderen. Het CJG wil niet alleen geïnformeerd worden bij kindgerelateerde problematiek, maar ook bij oudergerelateerde problematiek waarbij het kind een risico loopt.

In de prestatieafspraken met het achterliggende netwerk wordt minimaal geregeld dat het achterliggend netwerk binnen acceptabele termijnen de volgende diensten beschikbaar stelt aan het CJG:

- Collegiaal consult als het CJG in de praktijk geconfronteerd wordt met (potentiële) problematiek, die binnen het CJG niet kan worden opgevangen, bijvoorbeeld bij psychiatrische problematiek bij ouders/opvoeders en/of kinderen.
- In acute situaties is er te allen tijde een directe contactpersoon beschikbaar voor het CJG, die kan doorverwijzen naar de juiste functionaris binnen de betreffende organisatie.
- Er vindt binnen een nader vast te leggen termijn terugkoppeling plaats aan het CJG over de resultaten na doorverwijzing, zodat registratie kan plaatsvinden in het EKD.
- AZZ en Indigo melden het CJG van opname (of aanhouding) of ambulante behandeling van kinderen in de leeftijd tot 19 jaar.
- AZZ en Indigo melden het CJG ontslag na behandeling van kinderen in de leeftijd tot 19 jaar. Dit met in achtname van privacy wetgeving.
- Actieve signalering als er bij de behandeling (of aanhouding door politie) van volwassenen risico's gesignaleerd worden, voor in het gezin aanwezige kinderen tussen 0-19 jaar.

Vragen die elders binnenkomen

In de afspraken die tussen partijen worden gemaakt, zal er ook aandacht zijn voor het feit dat mensen met hun vragen in eerste instantie niet bij het CJG terecht hoeven te komen, maar bij een van de deelnemende partijen. Indien een vraag inhoudelijk op de juiste plaats is terechtgekomen, dan dient enkel de vraagstelling aan het CJG te worden gemeld. Echter, indien de vraag (ook) bij een andere hulpverlener thuishoort, dan wordt deze zo snel mogelijk ingeschakeld. Het CJG

wordt daarvan op de hoogte gebracht. In verband met de monitoring is dit van groot belang. Belangrijk is wel dat dit soort procedures niet ten koste gaan van de flexibiliteit en er geen onnodige bureaucrativering ontstaat. Uitgangspunt is dat effectieve en efficiënte hulp leidend moeten zijn.

Privacy

Door het College Bescherming Persoonsgegevens is landelijk goedkeuring verleend voor het gebruik van de Verwijsindex door al die organisaties, waarvan medewerkers deel gaan uitmaken van één organisatorische entiteit (het CJG). Het uitgangspunt voor de dienstverlening vanuit het CJG en de daarvoor vereiste informatie-uitwisseling tussen CJG partners, is om ook gebruik te maken van één organisatorische entiteit. Voorwaarde is uiteraard dat het gaat de informatie-uitwisseling in het belang van het kind. Nadere afspraken voor het CJG zullen hierover worden gemaakt nadat op dit gebied meer ervaring is opgedaan in het kader van het opzetten van de verwijsindex.

Het management

Binnen het CJG zal de dagelijkse gang van zaken worden bewaakt door de gastvrouw en de coördinator. Die zaken die niet door deze functionarissen kunnen worden opgelost, worden doorgeleid naar het managementteam. De coördinator zorgt dat het casusoverleg in principe wekelijks bij elkaar komt en zit dit overleg ook voor.

Voor Hulst en Terneuzen samen zal één managementteam worden gevormd. Ook de coördinator zal in beide gemeenten werkzaam zijn. Het managementteam wordt gevormd door de CJG partners. Elke partner wordt in het MT vertegenwoordigd door één vaste leidinggevende. Gedurende de implementatiefase zal het MT worden voorgezeten door een onafhankelijk voorzitter, welke door de gemeenten wordt aangezocht. De onafhankelijk voorzitter is niet in dienst van en heeft geen binding met één of meer van de CJG-partners. De voorzitter stelt in overleg met de coördinator de agenda van het MT op en de coördinator is secretaris van het MT. Het MT vergadert maandelijks.

Indien zich knelpunten voordoen in de uitvoering of de samenwerking tussen partijen, wordt dit vanuit het MT gemeld aan de gemeente. Gedurende de implementatiefase vervult de onafhankelijk voorzitter hierin een intermediaire rol. Vanuit de gemeentelijke regierol op het terrein van de jeugdketen zal in voorkomende gevallen worden bezien hoe tot een oplossing gekomen kan worden.

6.4 Zorgcoördinatie, EKD en verwijsindex

Zorgcoördinatie en doorzettingsmacht

Zorgcoördinatie begint bij risicosignalering hetgeen in hoofdstuk 4 is besproken. Zorgcoördinatie en doorzettingsmacht kunnen in beeld komen indien bij de problematiek meerdere hulpverleners zijn of worden betrokken. Wat betreft de inhoud van de begrippen zorgcoördinatie en doorzettingsmacht wordt aangesloten bij de notitie 'Zorgcoördinatie door Jeugdgezondheidszorg' van GGD Nederland (2008).

Hierin wordt duidelijk gesteld dat coördinatie van ketensamenwerking en doorzettingsmacht twee deeltaken zijn van zorgcoördinatie, die rechtstreeks onder de verantwoordelijkheid vallen van de gemeenten. Deze deeltaken hebben te maken met de gemeentelijke regierol (procescoördinatie). Er voor zorgdragen dat er zorg of hulp gecoördineerd wordt op casusniveau (begeleiden van kind en gezin of casemanagement) is een derde deeltaak van zorgcoördinatie, welke niet verward moet worden met de deeltaken van de gemeente in het kader van de regierol. In maart 2008 verscheen het 'Actieplan Overlast en Verloedering' van het Ministerie van Binnenlandse Zaken. Hierin is het begrip doorzettingsmacht verder uitgewerkt en wordt een wettelijke regeling voor doorzettingsmacht aangekondigd per 2009.

In de notitie van GGD Nederland wordt zorgcoördinatie in 10 deeltaken onderscheiden, namelijk:

Volgen en afstemmen:

1. Risicokinderen kennen, weten welke risico's er spelen bij welke kinderen (waarbij een goede en toegankelijke registratie noodzakelijk is). Hierbij is het EKD hulpmiddel.
2. Op de hoogte zijn van welke hulp er door andere instanties is ingezet.
3. Contact onderhouden met instellingen die hulp verlenen.
4. Zorgen voor afstemming.

Sluitende aanpak:

5. Indien nodig, zorgen dat er voor een probleemgezin een integraal aanbod (één gezin, één plan) komt.
6. Intervenieren in het gezin (door samenwerkingspartners in de keten), conform het plan.
7. De voortgang bewaken en dit bestaat uit twee delen, namelijk enerzijds activiteiten van diverse instellingen registreren en anderzijds evalueren en eventueel bijstellen plan.

Coördinatie en monitoring:

8. Coördineren van de ketensamenwerking.
9. In gang zetten van opschaling en doorzettingsmacht indien noodzakelijk.
10. Aanleveren van monitorgegevens, beleidsinformatie en –advies aan gemeenten over de gezondheidstoestand van kinderen op collectief niveau.

De taken 1 t/m 4 worden uitgevoerd in het kader van procescoördinatie. Het betreft vooral meer voorwaardenscheppende activiteiten om een goed en sluitend aanbod voor alle kinderen, jeugdigen en ouders te kunnen garanderen. Hiervoor is het ook noodzakelijk overzicht te hebben op het verloop van hulp bij individuele casussen. De JGZ is voor de uitvoering hiervan, vanuit de rol voor collectieve preventie en beleidsadvies, de meest aangewezen partij.

De taken 5 en 7 hebben vooral te maken met de feitelijke zorgcoördinatie op casusniveau. Naast de JGZ zullen hierin Algemeen Maatschappelijk Werk (AMW) en BJZ een rol spelen. MEE en Indigo kunnen deze rol ook vervullen in situaties waarbij de problematiek zich vooral toespitst op respectievelijk een verstandelijke beperking of psychische problematiek. De rolverdeling hierbij heeft vooral te maken met de aard van de problematiek en de partij bij wie de casus bekend/gemeld is. JGZ heeft vooral een preventieve taak en zal daardoor vooral taak 5 en 7 (zorgen voor integraal aanbod voor gezin) bij mildere problematiek verzorgen. AMW zal taak 5 en 7 vooral uitvoeren bij iets zwaardere problematiek en BJZ zal dit overnemen indien geïndiceerde zorg noodzakelijk is en/of sprake is van een jeugdbeschermingsmaatregel. Taak 6 (intervenieren in het gezin) is bestemd voor zorgverleners.

De taken 8 en 9 zijn de verantwoordelijkheid van gemeenten en taak 10 is een verantwoordelijkheid van de GGD. Bij de coördinatie van de ketensamenwerking (taak 8) wordt ervan uitgegaan dat de kernpartners in het CJG vanuit hun ervaring in de praktijk een ondersteunende rol vervullen.

Er mag van worden uitgegaan dat bij een functionele samenwerking tussen de CJG-partners, die er samen voor gaan en verantwoordelijkheid nemen, doorzettingsmacht (taak 9) niet vaak nodig zal zijn. Uitgaande van de ervaringen in Rotterdam, waarbij in het eerste kwartaal 2008 voor 45 situaties doorzettingsmacht noodzakelijk was, kan worden gesteld dat het in geheel Zeeland zou kunnen gaan om maximaal 30 situaties. Dat is maximaal 10 gevallen per maand. Verwacht wordt dat het er in Zeeland eerder minder dan meer zullen zijn, omdat in Zeeland het hulpverleningscircuit van een andere schaal is dan in Rotterdam. Hierdoor is de situatie overzichtelijker en is gemakkelijker met alle partijen tot heldere uitvoeringsafspraken te komen. Om op het gebied van doorzettingsmacht enige expertise te kunnen opbouwen in Zeeland, lijkt het daarom wenselijk dit op provinciaal niveau te organiseren.

EKD en Verwijsindex

Het Elektronisch Kind Dossier (EKD) en de daaraan gekoppelde Verwijsindex worden de instrumenten, die binnen het CJG ter beschikking staan om te registreren, kinderen te volgen en risico's te signaleren. Het EKD is nu alleen toegankelijk voor Beroepen in de Individuele Gezondheidszorg (BIG) geregistreerde medewerkers van de JGZ. Het is echter wenselijk dat delen van het EKD worden opengesteld voor andere gebruikers binnen het CJG. Landelijk is daar nog discussie over.

De Verwijsindex is wel voor alle CJG partners beschikbaar. Ook voor de partners in het achterliggende netwerk. De GGD is inmiddels gestart met de implementatie van de Verwijsindex in Zeeuws-Vlaanderen. De bedoeling hierbij is dat vanuit de verschillende registratiesystemen van de verschillende organisaties input plaatsvindt

in de Verwijsindex, zodat onder andere zichtbaar kan worden wanneer verschillende organisaties te maken hebben met eenzelfde cliënt of cliëntensysteem.

Hoofdstuk 7

Huisvesting, communicatie en automatisering

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de onderwerpen huisvesting, communicatie en automatisering. Het CJG wordt opgezet als een netwerkorganisatie waarin alle betrokken organisaties hun diensten in samenhang kunnen aanbieden. Gedeeltelijk worden functies van het CJG gebundeld op fysieke locaties. Voor de herkenbaarheid en centralisatie van bepaalde functies wordt per gemeente één fysieke locatie aangewezen en zijn bepaalde faciliteiten nodig om de werkzaamheden te kunnen uitvoeren.

7.1 Huisvesting

Huidige situatie

Het gebouw De Tijman in Terneuzen dient heden als hoofdkantoor voor de GGD in Zeeuws-Vlaanderen. De medewerkers van de JGZ 0-4 jaar en 4-19 jaar vervullen daar momenteel hun kantoorfunctie. In het Medisch Sociaal Centrum in Hulst (MSCH) bevinden zich thans een dependance van de GGD, het AMW en de stichting MEE. Het AMW en de stichting MEE zijn in Terneuzen gevestigd in een kantoor aan de Axelsestraat. Bureau Jeugdzorg houdt kantoor aan de Schuttershofweg in Terneuzen. De contacten van Emergis/Indigo met jongeren vinden plaats op de locatie aan de Jongestraat in Terneuzen.

De JGZ 0-4 jaar houdt momenteel consultatiebureau op de twee hoofdlocaties van de GGD (De Tijman en het MSCH) en tevens op diverse andere locaties in de gemeenten Hulst en Terneuzen. Bovendien zullen in de toekomst consultatiebureaus gevestigd worden in de twee brede scholen "Willibrord" en "De Stelle".

Tabel: overzicht van consultatiebureaus

Medisch Sociaal Centrum	Tabakstraat 5 4561 HW Hulst
Wijkgebouw Clinge	Beatrixstraat 14 4567 CH Clinge
Wijkgebouw Kloosterzande	Marijkeplein 7 4587 BH Kloosterzande
Wijkgebouw Sint Jansteen	Hoofdstraat 24 4564 AR Sint Jansteen
Wijkgebouw Axel	Julianastraat 30a 4571 GT Axel
Wijkgebouw Hoek	Irisstraat 30 4542 EE Hoek

Wijkgebouw Philippine	Stern 14 4553 CM Philippine
Wijkgebouw Sas van Gent	Bailleulstraat 2 4551 ST Sas van Gent
Wijkgebouw Sluiskil	Louisastraat 52 4541 AW Sluiskil
Wijkgebouw de Tijman	Stadhuisplein 3 4531 GZ Terneuzen
Wijkgebouw Katspolder	Katspolderlaan 25 4535 AV Terneuzen
Wijkgebouw Westdorpe	Bernhardstraat 17 4554 BD Westdorpe
Wijkgebouw Zaamslag	Plein 36 4543 BK Zaamslag
Wijkgebouw serviceflat Annelot Ter Walle	Ter Wallestraat 7 4521 AZ Biervliet

Fysieke eisen aan locaties

Op basis van de in hoofdstuk 6 voorgestelde werkwijze en profilering van het CJG zal met het kiezen en opzetten van een fysieke locatie rekening gehouden moeten worden met de volgende eisen:

- Ruime entree;
- Ruimte voor computers, folders en boeken;
- Koffiehoek waar tevens een informatiepunt is gevestigd;
- Kinderspeelhoek;
- Twee spreekkamers;
- Twee kantoor kamers voor totaal vier werkplekken;
- Receptie met telefoonfunctie/internet; en
- Vergaderzaal die tevens gebruikt kan worden voor presentaties, informatieavonden etc.

Voorgestelde locaties

Beide gemeenten krijgen één duidelijk herkenbare frontoffice. De keuze voor de locaties is gemaakt aan de hand van vier criteria:

- Bekendheid bij de doelgroep;
- Positief imago; en
- Dichtbij de vindplaats; en
- Nabijheid bestaande (zorg)voorzieningen.

De voorkeur voor een fysieke plaats gaat voor de gemeente Terneuzen uit naar het gebouw "De Tijman". Voor de gemeente Hulst wordt voorlopig gedacht aan het Medisch Sociaal Centrum en in de toekomst mogelijk de Blauwe Hoeve. De Blauwe Hoeve wordt in de toekomst ontwikkeld tot zorgboulevard.

Openingstijden

Het uiteindelijke doel is dat het CJG de hele week geopend is, ook op koopavonden en op zaterdagochtend. Er zal echter gestart worden met een opening van 5 middagen en 1 avond. Naar behoefte kan dan in de toekomst besloten worden tot verdere uitbreiding.

Behalve fysiek is het CJG ook bereikbaar per telefoon en per e-mail.

7.2 Communicatie

Voor het CJG is een goede communicatie met enerzijds ouders/opvoeders en kinderen en anderzijds partners in de jeugdketen van groot belang. Herkenbaarheid van het CJG is hierbij een zeer belangrijk aspect. Landelijk is voor CJG's een logo ontwikkeld. De gemeenten Hulst en Terneuzen kiezen ervoor om gebruik te maken van dit logo. Het grote voordeel is dat één algemeen logo bijdraagt aan een grotere herkenbaarheid van het CJG bij zowel het publiek als de professionals en intermediairs. Op het logo staat als tekst vermeld 'Centrum voor Jeugd en Gezin'. Hieraan kan als ondertitel worden toegevoegd 'Hulst en Terneuzen'.

Belangrijke middelen waarvan gebruik gemaakt kan worden voor de externe communicatie, zijn de regionale media, mailings/nieuwsbrieven, de individuele contacten van de JGZ met de gehele doelgroep, website en dergelijke. Vanaf de start zal hiervan gebruik gemaakt gaan worden. Belangrijk uitgangspunt, waarvoor gekozen is, is dat primair geïnvesteerd gaat worden in het opbouwen van een goede samenwerkingsrelatie met voor het CJG belangrijke intermediairs zoals het onderwijs. Wanneer partijen, die beroepshalve met jeugdigen en ouders/opvoeders te maken hebben, goed weten waarvoor het CJG bedoeld is en daar ook positieve ervaringen mee hebben, zullen zij bij hun werk sneller de relatie leggen met het CJG. Dit is een belangrijk instrument om een goede inbedding van het CJG in de samenleving te realiseren. Aan dit mechanisme wordt meer waarde gehecht dan aan bijvoorbeeld het vanaf begin af aan beschikken over een technisch goed verzorgde website (zie hierna).

7.3 Automatisering

Voor de automatisering zijn er twee belangrijke aandachtspunten voor het CJG. Enerzijds de systemen die nodig zijn voor ondersteuning van de primaire processen en anderzijds het ontwikkelen en onderhouden van een website voor de informatievoorziening voor ouders/opvoeders, kinderen en intermediairs. Uiteraard dient daarnaast binnen het CJG de reguliere kantoorautomatisering voor de medewerkers beschikbaar te zijn.

Wat betreft de ondersteuning van de primaire processen zijn het Elektronisch Kind Dossier (EKD) en de Verwijsindex voor het CJG al twee heel belangrijke initiatieven. Voor de implementatie hiervan zijn aparte trajecten gepland. Daarnaast beschikken de CJG participanten op onderdelen over eigen systemen waarmee het primaire proces wordt ondersteund. Het is op dit moment nog niet te overzien hoe deze

initiatieven en bestaande situatie zich tot elkaar zullen gaan verhouden. In deze ontwerpfase is op hoofdlijnen de werkwijze voor het CJG uitgewerkt, maar al werkende weg zal dit nadere invulling krijgen.

Deze totale situatie maakt dat het op dit moment niet mogelijk is de verdere ICT ondersteuningsbehoefte te concretiseren. Daarom wordt voorgesteld eerst het EKD en de Verwijsindex te implementeren en gedurende 1 tot 2 jaar verdere ervaringen op te doen met de op hoofdlijnen beschreven CJG werkwijze. Daarna kan worden bezien of en zo ja welke behoeften op het gebied van ICT systemen er aanvullend nog resteren. Ondertussen zijn er dan wellicht elders in den lande ook meer gerichte ervaringen opgedaan met betrekking tot werkwijzen en ICT behoeften waarvan eventueel gebruik gemaakt kan worden.

De website voor het CJG zal bij aanvang eenvoudig van opzet zijn, omdat in de eerste fase vooral prioriteit gegeven wordt aan het opbouwen van een goede samenwerkingsrelatie met intermediairs (zie paragraaf 7.2), die beroepshalve veel met ouders/opvoeders en kinderen in contact komen. Wanneer het CJG meer is ingebed in de samenleving kan gewerkt worden aan de verdere ondersteuning van de informatievoorziening en dienstverlening met een meer uitgebreide website.

Hoofdstuk 8

Financiën

Vanaf januari 2008 is de Tijdelijke Regeling CJG van kracht. Deze regeling geldt voor vier jaar en is een brede doeluitkering, waarin bestaande geldstromen zijn gecombineerd met extra middelen van het ministerie Jeugd en Gezin. De brede doeluitkering is bedoeld voor de totstandkoming en verdere ontwikkeling van CJG's.

Via de brede doeluitkering is ruim 1,1 miljard euro beschikbaar. Bij de verdeling hiervan is in de verdeelfactoren een balans gezocht tussen de aantallen jongeren in een gemeente en bepaalde risicogroepen, zoals eenoudergezinnen, minderheden en huishoudens met lage inkomens. Het ministerie van Jeugd en Gezin draagt van 2008 t/m 2011 ook respectievelijk 25, 50, 75 en 100 miljoen euro bij aan het Gemeentefonds. In het Bestuursakkoord tussen Rijk en gemeenten is afgesproken dat deze bedragen een belangrijke bijdrage kunnen leveren aan de ontwikkeling van CJG's. Verbeteren van de lokale jeugdzorg zal, ondanks deze extra middelen van het Rijk, ook om eigen investeringen vragen van gemeenten. Hierbij kan ook een relatie worden gelegd met de voor de Wmo beschikbare middelen, omdat CJG's voor een belangrijk deel ook gericht zijn op de uitvoering van vijf in de Wmo genoemde functies (prestatievelid 2).

Voor het grootste gedeelte zullen de werkzaamheden die binnen het CJG worden uitgevoerd, worden bekostigd uit het continueren van bestaand beleid. Immers het CJG is geen nieuwe organisatie met een compleet nieuw aanbod, maar het betreft vooral een samenwerking van bestaande organisaties, die ernaar streven om door anders werken een beter resultaat te behalen. Daarnaast wordt ervan uitgegaan dat in de huidige situatie kan worden teruggevallen op de huidige huisvestingssituatie in Hulst en Terneuzen. Echter om het anders werken mogelijk te maken ontstaan ook enkele nieuwe (extra) sleutelfuncties. Om een goede stap voorwaarts te kunnen zetten met het CJG wordt ervoor gekozen vooral extra middelen in te zetten voor de bekostiging van deze nieuwe sleutelfuncties. Een belangrijke randvoorwaarde hierbij is wel dat de CJG partners toewerken naar een transparante begroting vanaf 2010 voor hun concrete bijdrage aan het CJG.

In onderstaand overzicht worden de voorstellen uit de ontwerpfase, die in aanmerking komen voor een structurele inzet van extra middelen, samengevat. Gemakshalve is hierbij per formatieplaats steeds uitgegaan van een bedrag van € 60.000,-. Dit bedrag is exclusief huisvesting, werkplek en dergelijke, omdat dit apart wordt bekostigd. In het overzicht zijn de kosten voor EKD en Verwijsindex buiten beschouwing gelaten, omdat dit apart wordt bekostigd via de GGD-begroting. Het totale bedrag voor het CJG Hulst en Terneuzen samen wordt geraamd op € 301.000,- (€ 107.000,- voor Hulst en € 194.000,- voor Terneuzen).

Tabel: inventarisatie extra kosten (jaarlijks)

Omschrijving	Hulst (euro)	Terneuzen (euro)	Totaal (euro)
<p>Opvoedsteunpunt (GGD) Op dit moment is 4 uur beschikbaar voor Hulst en 4 uur voor Terneuzen (samen 0,2 fte). Geschat wordt dat met de CJG ontwikkeling en uitbreiding van opvoedingsondersteuning (preventie) ernstige situaties meer kunnen worden voorkomen. Om dit mogelijk te maken is een uitbreiding wenselijk met 0,6 fte tot 0,8 fte (totaal 0,5 fte Terneuzen en 0,3 fte Hulst).</p>	12.000	24.000	36.000
<p>Gezinscoach (AMW) Deze nieuwe taak kan maar zeer ten dele door de huidige formatie worden uitgevoerd. Geraamd wordt dat 1 fte gezinscoach op jaarbasis 32 gezinnen kan begeleiden. Voor Hulst en Terneuzen wordt de behoefte geraamd op 0,75 extra fte.</p>	15.000	30.000	45.000
<p>Gastvrouw (GGD) Er wordt van uitgegaan dat tijdens de CJG openingstijden 1 gastvrouw aanwezig is op de vestiging in Hulst en 1 gastvrouw op de vestiging in Terneuzen. Vooralsnog zullen de vestigingen geopend zijn gedurende 5 dagdelen en een avond (totaal 6 dagdelen). Dit vergt in totaal 1,2 fte. Daarnaast dient rekening gehouden te worden met vervanging tijdens vakantie (12%), ziekte (6%) en intern overleg. In totaal wordt daarom uitgegaan van 1,5 fte</p>	30.000	60.000	90.000
<p>Coördinator CJG (GGD) Uitgegaan wordt van een beschikbaarheid van 1 fulltime coördinator voor Hulst en Terneuzen samen. Verdere aanwezigheid van CJG medewerkers in het CJG gaat volgens aanwezigheidsrooster en wordt bekostigd uit bestaande middelen.</p>	20.000	40.000	60.000
<p>Deelname aan ZAT's (AMW en JGZ)* Structureel wordt uitgegaan van deelname van een maatschappelijk werkende en een jeugdarts aan elk ZAT casusoverleg. Uitgegaan wordt van 9 verschillende ZAT</p>			

casuoverleggen met 8 vergaderingen per jaar van 6,0 uur (inclusief voorbereiding en nazorg) voor steeds 2 CJG medewerkers. Dit komt neer op 108 dagen, oftewel circa 0,5 fte	10.000	20.000	30.000
Scholing Op het gebied van opvoedondersteuning worden scholingskosten verwacht voor de implementatie van Triple P. Mogelijk zal de provincie Zeeland dit bekostigen.	PM	PM	PM
Huisvesting	PM	PM	PM
PR kosten (reguliere gemeentebegroting)	PM	PM	PM
8 werkplekken (4 Hulst en 4 Terneuzen)**	20.000	20.000	40.000
Totaal	107.000	194.000	301.000

*) Deelname ZAT beleidsoverleg wordt bekostigd uit bestaande middelen

***) Bureau, computer/internet, telefoon en kantoorartikelen (stelpost € 5.000 / plek)

Hoofdstuk 9

Overeenkomsten

Een samenwerkingsovereenkomst of uitvoeringsovereenkomst wordt opgesteld om de gemeenschappelijke belangen en afspraken tussen zelfstandig blijvende organisaties vast te leggen. In een dergelijk document worden ten minste afspraken gemaakt ten aanzien van het doel van de samenwerking, de doelgroep, de organisatorische consequenties van de samenwerking, de manier waarop de partijen zich zullen inzetten en de gewenste effecten van de samenwerking.

In het kader van de vorming van het CJG Hulst en Terneuzen zijn als basis twee overeenkomsten van belang. De ene overeenkomst betreft de uitvoeringsovereenkomst tussen de betrokken gemeenten en de CJG partners. De andere overeenkomst betreft de samenwerkingsovereenkomst met afspraken over de ZAT's tussen de gemeente, onderwijs en CJG partners.

Na bekrachtiging van deze overeenkomsten zijn deze geldig voor de ondertekenende partijen. Passend bij het uitgangspunt dat het op te zetten CJG een groeimodel is, kunnen in de toekomst wijzigingen wenselijk zijn, kunnen 'nieuwe' partijen toetreden of zijn aanvullende overeenkomsten nodig. Gedacht kan worden aan afspraken die in het kader van het CJG te zijner tijd eventueel gemaakt gaan worden met kinderopvang, politie en dergelijke.

9.1 Uitvoeringsovereenkomst CJG partners

Relevante partijen voor de uitvoeringsovereenkomst zijn de gemeenten Hulst en Terneuzen en de deelnemende partners in de kern van het CJG, namelijk AMW Zeeuws-Vlaanderen, GGD Zeeland (JGZ met Opvoedbureau), MEE Zeeland, Indigo en BJZ Zeeland (zie bijlage 2).

Daar de samenwerking zich niet beperkt tot de kernpartners in het CJG zullen ter aanvulling op deze uitvoeringsovereenkomst de gemeenten vanuit hun regierol het initiatief nemen tot aanvullende samenwerkingafspraken met andere relevante partners voor de jeugdketen. Het convenant ZAT met het onderwijs is daarvan een eerste voorbeeld.

9.2 Convenant ZAT

Om de in hoofdstuk 3 gemaakte afspraken omtrent de werkwijze in de ZAT's te bekrachtigen zal tussen enerzijds de schoolbesturen van primair onderwijs, voortgezet onderwijs, speciaal onderwijs en middelbaar beroepsonderwijs en anderzijds de gemeenten en de CJG partners een convenant worden gesloten.

Om rekening te kunnen houden met de eigen onderwijssituatie in Hulst en Terneuzen wordt per gemeente een apart convenant gehanteerd. De voorgestelde convenanten ZATs zijn opgenomen in bijlage 3.

Hoofdstuk 10

Implementatie en evaluatie

10.1 Implementatieplan

Om tot de realisatie van het CJG zoals beschreven in dit ontwerp te komen, wordt eerst het bestuurlijke besluitvormingsproces doorlopen. Daarna kan de implementatie starten. Zoals benadrukt in dit ontwerp, is het CJG een groeimodel. Onderstaand implementatieplan reikt tot aan de realisatie van het CJG zoals dat nu in dit ontwerp is beschreven. Daarna kan naar behoefte een verdere doorontwikkeling plaatsvinden.

In het kader van de verdere besluitvorming omtrent het ontwerp van het CJG is de planning als volgt:

- Bespreking stuurgroep en WMO-raden: oktober 2008
- Bespreking Colleges B&W gemeenten: november 2008
- Behandeling Gemeenteraden: december 2008
- Ondertekening overeenkomsten: december 2008 / januari 2009.

De implementatie is een verantwoordelijkheid van de verschillende CJG partners. De te benoemen coördinator zal hierin een belangrijke rol gaan vervullen. De implementatie zal plaatsvinden onder begeleiding van het CJG managementteam voor Hulst en Terneuzen. In dit managementteam participeren vertegenwoordigers van de CJG partners. De coördinator is secretaris van het managementteam en omdat het eerste jaar nog veel beslissingen genomen moeten worden over de daadwerkelijke inrichting en werkwijze binnen het CJG wordt het managementteam het eerste jaar voorgezeten door een onafhankelijk voorzitter.

In onderstaande tabel worden de activiteiten opgesomd, welke voor de coördinator en het CJG managementteam de leidraad zijn bij de implementatie.

Tabel: activiteiten implementatie

• Samenstellen MT en aanstellen voorzitter   • Werven en benoemen coördinator, gastvrouwen, et cetera   • Inrichting en bewegwijzering fysieke locaties (De Tijman en MSCH)   • Ontwikkelen communicatiemiddelen (folders, posters, website, etc.)   • Organiseren publiciteit (via regionale media en intermediairs)   • Opzetten aanwezigheidsrooster   • Opstarten en structureel inplannen casuoverleg en MT   • Opstarten deelname ZAT's (voor zover dit nog niet bestaat)   • Uitwerken werkwijze signalering, verwijzing en hulpvraagverduidelijking   • Trainen medewerkers met betrekking tot werkwijzen   • Trainen medewerkers in Triple P   • Cliëntenraadpleging (zie paragraaf 10.2)   • Initiatieven nemen in kader groeimodel*

*) onder andere integratie VET, VTO en Vroeghulp, afstemming RAAK / huiselijk geweld, afstemming met politie, huisartsen brede scholen, peuterspeelzalen/kinderopvang

10.2 Evaluatie

Alle activiteiten die in het kader van het CJG worden ontplooid, hebben als doel ouders/opvoeders en kinderen te ondersteunen en te proberen problemen te voorkomen of zo vroeg mogelijk te signaleren, zodat tijdig hulp geboden kan worden. In de ontwerpfase is er bewust niet voor gekozen om te starten met een cliëntenraadpleging. Er is voor gekozen om eerst een basisstructuur te ontwerpen en van daaruit verder te bouwen aan een aanpak, die voldoet aan de wensen van de doelgroepen. Aan deze strategie ligt de veronderstelling ten grondslag dat het ook voor ouders/opvoeders en kinderen lastig is om vanuit het niets aan te geven wat men bijvoorbeeld wat en hoe verwacht van een CJG.

Nu de basisinfrastructuur geïmplementeerd gaat worden begin 2009 is het wel van belang om medio 2009 te starten met het raadplegen van ouders/opvoeders en kinderen. Het is niet de bedoeling om dat op één moment grootscheeps aan te pakken. Belangrijker is om hier op een meer systematische wijze regelmatig aandacht aan te besteden. Dit kan door bijvoorbeeld:

- Ouders/opvoeders en/of kinderen die in contact komen met het CJG steekproefsgewijs (mondeling of schriftelijk) te vragen naar ervaringen en wensen;
- Ouders/opvoeders en/of kinderen te raadplegen via een interview of schriftelijke vragenlijst met betrekking tot bepaalde thema's. De periodieke contacten die de JGZ heeft met de doelgroepen zijn hiervoor een prima basis; en
- Op gezette tijdstippen bijeenkomsten te organiseren voor ouders/opvoeders en/of kinderen om bepaalde thema's nader te bespreken.

Voor het optimaliseren van de werkwijze en het gebruik van het CJG door de doelgroepen (ouders/opvoeders, kinderen en intermediairs) is het van groot belang om tussentijds te evalueren. Aan het eind van het implementatietraject moet gekeken worden of de beoogde resultaten worden behaald, en zo niet, hoe dat komt. Op basis van evaluaties kan zo nodig worden bijgestuurd en kan een verdere doorontwikkeling plaatsvinden. Ook daarna is het van belang om regelmatig te blijven reflecteren op de werkwijze en het functioneren van het CJG en om zo een cyclisch groeiproces te blijven doorlopen.

Belangrijke thema's voor de evaluaties zijn:

- Relatie visie en feitelijke werkwijze;
- Deelname CJG partners;
- Samenwerking met de scholen en andere intermediairs;
- Ervaringen en wensen van ouders/opvoeders en kinderen;
- Invulling gemeentelijke regierol; en
- Communicatie / publiciteit.

In de evaluatie van het functioneren van het CJG dienen telkens dezelfde kwaliteitscriteria centraal te staan. De basale criteria zijn:

- Bekendheid bij ouders/opvoeders, kinderen en intermediairs;
- Bereik en toegankelijkheid bij ouders/opvoeders kinderen en intermediairs;
- Hanteerbaarheid en effectiviteit instrumenten en systemen;
- Vraagsturing en tevredenheid doelgroepen;
- Samenhang in aanbod en werkwijzen; en
- Samenwerking binnen het CJG en met andere partners in de jeugdketen.

Speciaal aandachtspunt bij de evaluatie in het eerste jaar betreft de deelname van MEE aan de CJG frontoffice, omdat de CJG doelgroep breder is dan waarvoor MEE wordt gefinancierd.

Bijlage 1

Lijst van samenwerkende partners en vertegenwoordigers

Projectgroep

Dhr. J. Baecke	BMC	Projectleider
Mevr. L. van Tol	BMC	
Dhr. G. Bertram	Gemeente Hulst	
Dhr. E. Geerse	Gemeente Terneuzen	
Mevr. T. Fockenier	GGD/JGZ	
Mevr. G. van Bambost	GGD/JGZ	
Mevr. T. Snijders	GGD	(tot juni 2008)
Dhr. K. Hamelink	MEE Zeeland	
Dhr. R. Oldenziel	Maatschappelijk Werk Zeeuws Vlaanderen	
Mevr. G. Linssen	Maatschappelijk Werk Zeeuws Vlaanderen	
Dhr. E. Franken	Indigo/Emergis	
Mevr. J. Wennekes	Bureau Jeugdzorg Zeeland	
Dhr. B. Vanassche	Bureau Jeugdzorg Zeeland	
Dhr. H. Abbing	AZZ	
Dhr. T. Frankemolle	Voortgezet Onderwijs	
Dhr. J. Kindt	Primair Onderwijs	

Werkgroep 1: Instrumenten

Dhr. E. Franken	Indigo/Emergis
Mevr. N. Picavet	GGD/JGZ
Mevr. A. de Schepper	MEE Zeeland
Dhr. E. Hoosemans	Maatschappelijk Werk Zeeuws Vlaanderen
Mevr. J. Wennekes	Bureau Jeugdzorg Zeeland
K. Asscherman	Voortgezet Onderwijs Primair Onderwijs

Werkgroep 2: Werkwijzen

Dhr. R. Oldenziel	Maatschappelijk Werk Zeeuws Vlaanderen
Mevr. G. Linssen	Maatschappelijk Werk Zeeuws Vlaanderen
Mevr. G. van Bambost	GGD/JGZ
Dhr. E. Franken	Indigo/Emergis
Mevr. S. de Wandel	Opvoedbureau Zeeuws Vlaanderen
Mevr. K. de Kock	MEE Zeeland
Mevr. M. van Aalst	Bureau Jeugdzorg Zeeland
Mevr. Th. de Rijcke	Voortgezet Onderwijs Primair Onderwijs

Werkgroep 3: Organisatie

Mevr. T. Snijders	GGD	(tot juni 2008)
Mevr. T. Fockenier	GGD/JGZ	
Dhr. E. Franken	Indigo/Emergis	
Mevr. G. Linssen	Maatschappelijk Werk Zeeuws Vlaanderen	

Dhr. K Hamelink
Mevr. J. Wennekes
Dhr. H. Loof
Mevr. A. Klap
Dhr. E. van den Hooven

MEE Zeeland
Bureau Jeugdzorg Zeeland
RMC
AZZ
Voortgezet Onderwijs

ilage 2 ***Uitvoeringsovereenkomst CJG***

Zie volgende pagina's.

Uitvoeringsovereenkomst Centrum Jeugd en Gezin (CJG) Hulst en Terneuzen

Versie 30 oktober 2008

Partijen

Kernpartners:

1. Gemeente Hulst, te dezen rechtsgeldig vertegenwoordigd door .....
2. Gemeente Terneuzen, te dezen rechtsgeldig vertegenwoordigd door .....
3. Bureau Jeugdzorg Zeeland, te dezen rechtsgeldig vertegenwoordigd door de ....., hierna te noemen BJZ;
4. GGD Zeeland (JGZ0-4 en 4-19), te dezen rechtsgeldig vertegenwoordigd door ....., hierna te noemen GGD;
5. Maatschappelijk Werk Zeeuws-Vlaanderen, te deze rechtsgeldig vertegenwoordigd door ....., hierna te noemen Maatschappelijk Werk;
6. MEE Zeeland, te dezen rechtsgeldig vertegenwoordigd door ....., hierna te noemen MEE;
7. Indigo, te dezen rechtsgeldig vertegenwoordigd door .....

Netwerkpartners:

8. Primair Onderwijs, te dezen vertegenwoordigd door .....
6. Voortgezet Onderwijs, te dezen vertegenwoordigd door .....

Overwegende dat

- Het overheidsbeleid is gericht op het ultimo 2011 realiseren van een of meerdere Centra voor Jeugd en Gezin in alle Nederlandse gemeenten.
- Dat een gezamenlijke en gedeelde verantwoordelijkheid bij alle informatie, advies en hulpvragen van kinderen, jongeren en ouders in de gemeenten Hulst en Terneuzen wenselijk is.
- Hiervoor versnippering van overlegvormen en dienstverlening zoveel mogelijk moet worden beperkt.
- Gebruik van een gemeenschappelijke taal uitgangspunt is.
- De samenwerking van partijen binnen het CJG schakelt met de functie van de Zorgadviesteams (ZATs) in primair onderwijs, voortgezet onderwijs en middelbaar beroepsonderwijs en met de geïndiceerde hulp via Bureau Jeugdzorg en het zorgaanbod in het achterliggend netwerk.
- De wettelijke grondslag van samenwerking is verankerd in de Wet collectieve preventie Volksgezondheid (zal worden vervangen door de Wet Publieke Gezondheid), Wet op de Jeugdzorg en de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (prestatieveld jeugd).
- De hierbij vormgegeven samenwerking uitgaat van een basismodel met de huidige kernpartners CJG waarbij aansluiting door meerdere partijen mogelijk wordt en wenselijk is.
- Ontwikkelingen die leiden tot aangepaste werkwijzen tussen partijen geen opschortende werking kent voor de inhoud en strekking van deze overeenkomst.

Verklaren te zijn overeengekomen:

1. Doel van de samenwerking

- Invulling geven aan de vijf preventieve functies in het kader van de Wmo en de Wet op de Jeugdzorg: informatie & advies, signalering, beoordeling en toeleiding, licht ambulante hulp en coördinatie van zorg.

- Alle informatie, advies en hulp aan jeugdigen en opvoeders laagdrempelig, op een herkenbaar en toegankelijk punt met minimale wachttijden aanbieden volgens het principe van één kind en één plan.
- Jeugdigen en opvoeders met (ernstige) multiproblematiek in beeld krijgen en de problemen in zijn totaliteit samenhangend bekijken.
- Jeugdigen en opvoeders een samenhangend traject aanbieden en dit gecoördineerd volgen.
- Een sluitende aanpak van multiproblemen, met bijzonder aandacht voor jeugdigen.

2. Doelgroep van de samenwerking

- Alle kinderen en jongeren van -9 maanden tot 23 jaar en/of hun ouder(s)/verzorger(s), buren, familieleden en verwijzers met vragen naar informatie en advies over opvoeding en opgroeien.
- Alle professionals en vrijwilligers die met jeugdigen werken.
- Alle gezinnen en jeugdigen die met licht ambulante hulp geholpen kunnen worden.
- Risicokinderen, - jeugd en –gezinnen.

3. Uitgangspunten en doelstellingen

In relatie tot de doelgroepen

- Het CJG is een laagdrempelige voorziening waar jeugdigen en opvoeders als vanzelfsprekend gebruik van maken.
- Het belang, de ontwikkeling en de veiligheid van het kind staat altijd voorop.
- Het ondersteunen en versterken van de opvoedingsvaardigheden van de eigen opvoeders staat centraal, er wordt gewerkt vanuit de eigen verantwoordelijkheid en kracht van opvoeders.
- Jeugdigen en opvoeders krijgen vanzelfsprekend en zonder enige belemmering in tijd noch procedures of organisatiebelangen antwoord op hun informatie-, advies- of hulpvraag.
- Hulp komt zo snel als noodzakelijk is tot stand en deze wordt niet gehinderd door leeftijdsgrenzen, coördinatieproblemen of onduidelijke verantwoordelijkheidsverdeling.

In relatie tot inhoudelijke samenwerking tussen en met de kernpartners

- Het bestaande voorliggende aanbod is het vertrekpunt bij de verdere vormgeving van het Centrum. Witte vlekken in het aanbod worden ingevuld en dubbelingen worden weggenomen. De vraag van jeugdigen en opvoeders is leidend voor dit aanbod.
- Het CJG is gericht op preventie; zorgcoördinatie en doorzettingsmacht gelden slechts in multiprobleemsituaties. Het accent op preventie wordt vertaald in de uitstraling naar de doelgroep.
- Partijen benaderen alle vragen voor informatie, advies en hulp integraal en de CJG-medewerker blijft (zodanig) in contact met de jeugdige of opvoeders tot er een bevredigend vervolg is geregeld.
- Buiten de samenwerking tussen partijen in deze overeenkomst werken partijen nauw samen met andere voorzieningen voor jeugdigen.

- Er wordt door alle partijen daar waar nodig en/of noodzakelijk verbinding gelegd met Bureau Jeugdzorg voor aanvullende, geïndiceerde hulp, het onderwijs voor de aansluiting met Zorgadviesteams (ZAT), RMC en leerplicht.
- Uitwisseling van informatie over jeugdigen en opvoeders is tussen partijen direct en zonder tussenkomst van toestemmingsverklaringen mogelijk.
- Uitwisseling van informatie over jeugdigen en opvoeders tussen partijen geschiedt met in achtneming van de Wet Bescherming Persoonsgegevens. Uitgangspunt is derhalve dat er te allen tijde een verklaring afgegeven kan worden waarom informatie is uitgewisseld. Het belang van de jeugdige staat hierbij altijd voorop.
- Voor het signaleren van zorg met of rondom kinderen, jongeren en ouders maken partijen gebruik van de verwijzindex en het eigen registratie en signaleringssysteem.

In relatie tot organisatorische samenwerking tussen en met partijen

- De Methode Triple P is leidend principe voor de inrichting van de organisatie. De activiteiten van de partijen worden ingedeeld op de verschillende niveaus:
  - Multimediale informatie;
  - Voorlichtingsgesprekken;
  - Gericht advies bij specifieke zorgen;
  - Ondersteuning bij ernstige gedragsproblemen;
  - Gezinsinterventie bij ernstige gedragsproblemen.
- De kernpartners komen wekelijks bijeen in een casusoverleg. Voor elke casus vindt afstemming plaats met kernpartners of netwerkpartners in het voorliggende of achterliggende veld.
- Het CJG kent de volgende sturende functies:
  - Coördinator: is in dienst van de GGD en belast met de dagelijkse leiding in het CJG, functioneert als secretaris van het MT en is verantwoordelijk voor het tot stand komen van en het houden aan samenwerkingsafspraken op uitvoerend organisatieniveau, verzorgt de organisatorische aansturing en verdere professionalisering in het Centrum, is uitvoerend beheerder van het registratiesysteem en organiseert het casusoverleg;
  - Management Team (MT): bestaat uit leidinggevenden van de kernpartners en komt maandelijks bijeen, is verantwoordelijk voor het tot stand komen van en het houden aan samenwerkingsafspraken op het strategische niveau, verzorgt de strategische aansturing en coördineert de uitbreiding van het Centrum. Het MT wordt ten tijde van de implementatiefase voorgezeten door een onafhankelijke voorzitter. De algehele regie is de verantwoordelijkheid van de gemeenten;
  - Zorgcoördinatie: coördinatie van ketensamenwerking en doorzettingsmacht zijn twee deeltaken van zorgcoördinatie en vallen rechtstreeks onder de eindverantwoordelijkheid van de gemeenten. Coördinatie van zorg op casusniveau is een derde deeltaak en wordt verzorgd door een van de kernpartners. Indien nodig kan doorzettingsmacht worden ingezet op provinciaal niveau.
- De coördinatie van zorg op casusniveau wordt als volgt belegd:
  - Bureau Jeugdzorg indien betrokken;

- GGD of Algemeen Maatschappelijke Werk indien BJZ niet betrokken; en
- MEE of Indigo indien bij de casus een verstandelijke handicap of psychische problematiek dominant is en BJZ niet betrokken.
- HET EKD en de gekoppelde Verwijsindex zijn de instrumenten die binnen het CJG ter beschikking staan om te registreren en te signaleren.
- In de gemeente Hulst en de gemeente Terneuzen is een fysiek CJG ingericht.
- De partijen maken afspraken over de fysieke, telefonische en digitale bereikbaarheid van het CJG.

4. Inzet van de partijen

- Het belang van het kind, de jongere en de ouder gaat boven het organisatiebelang van de partijen. De partijen zijn bereid de eigen autonomie ondergeschikt te maken aan de doelstelling van het CJG als netwerkorganisatie en de voortgang van het klantproces.
- Samenwerking in het CJG houdt verlies van autonomie in. De partijen zijn bereid een deel van hun taken en belangen over te dragen aan het CJG en laten de processen in het CJG prevaleren boven de afzonderlijke processen die door de partijen afzonderlijke worden aangeboden.
- Elke partij maakt voor het behalen van de doelstellingen van deze overeenkomst capaciteit vrij binnen de eigen organisatie.
- De deelnemers aan het CJG casusoverleg zijn gemandateerd door de eigen organisatie. Ter plekke moeten afspraken kunnen worden gemaakt.
- De partijen wijzen vaste deelnemers en vaste plaatsvervangers aan voor deelname in het casusoverleg.

5. Communicatie

- De partijen dragen uit dat zij partner zijn in het CJG.
- Ieder van de partijen communiceert de punten uit de overeenkomst, zowel intern als extern met als doel draagvlak te creëren voor het CJG; De gemeenten Hulst en Terneuzen zijn hiervoor het aanspreekpunt.

7. Ontwerp CJG

Alle partijen zijn betrokken geweest bij de totstandkoming van het ontwerp van het CJG. De partijen onderschrijven de uitgangspunten uit het ontwerprapport en werken actief mee om deze uitgangspunten te realiseren.

8. Duur en einde van de overeenkomst

Deze uitvoeringsovereenkomst wordt vanaf de datum van ondertekening overeengekomen voor een termijn van drie jaar, en wordt daarna stilzwijgend elk jaar verlengd met twaalf maanden, tenzij een van de partijen uiterlijk drie maanden voor afloop van de genoemde termijnen de overeenkomst opzegt.

Jaarlijks wordt de overeenkomst geëvalueerd, tussentijdse wijzigingen hebben echter voor geen van de partijen een opschortende werking voor het doel van de overeenkomst. De regie en doorzettingsmacht ligt in handen van de onderstaande en voor gezien getekende wethouders van de gemeenten Hulst en Terneuzen.

Aldus overeengekomen;

te Terneuzen op __DATUM__ 2008

1. Gemeente Hulst

naam
vertegenwoordiger

2. Gemeente Terneuzen

naam
vertegenwoordiger

3. Bureau Jeugdzorg Zeeland

naam
vertegenwoordiger

4. GGD Zeeland (JGZ 0-4 en 4-19 jaar)

naam
vertegenwoordiger

5. Maatschappelijk Werk Zeeuws-Vlaanderen

naam
vertegenwoordiger

6. MEE Zeeland

naam
vertegenwoordiger

7. Indigo

naam
vertegenwoordiger

8. Primair Onderwijs

naam
vertegenwoordiger

9. Voortgezet Onderwijs

naam
vertegenwoordiger

ijlage 3

Convenanten ZAT

Zie volgende pagina's voor:

Convenant Zorgadviesteam Hulst en Convenant Zorgadviesteam Terneuzen.

CONVENANT

Zorgadviesteam Hulst

Versie 30 oktober 2008

Deelnemende organisaties:

Eigenaren ZAT's:

- Schoolbesturen Primair Onderwijs
- Schoolbesturen Speciaal Basis Onderwijs
- Schoolbesturen Voortgezet Onderwijs
- Schoolbesturen Speciaal Onderwijs

Externe partners:

- Leerplicht / RMC (betreffende Voortgezet Onderwijs)
- GGD Zeeland (JGZ)
- Algemeen Maatschappelijk Werk Zeeuws Vlaanderen
- Bureau Jeugdzorg Zeeland
- MEE Zeeland
- Indigo

Onder regie van:

- Gemeente Hulst
- Gemeente Terneuzen

Te dezen rechtens vertegenwoordigd door ondergetekenden, welke handelen ter uitvoering van de desbetreffende besluiten van de daartoe bevoegde besturen van de deelnemende organisaties, verder te noemen: de participanten,

overwegende dat:

- er sprake kan zijn van complexe problematiek bij kinderen en jongeren welke alleen adequaat aangepakt kan worden in samenwerking tussen schoolinterne en schoolexterne begeleiders, waarbij aansluiting tussen de werkzaamheden van de sectoren onderwijs, zorg- en hulpverlening noodzakelijk is om een leerling (kind/jongere) adequaat te helpen;
- de begeleiding gericht dient te zijn op een optimale ontwikkeling van het kind/de jongere, een onbelemmerde schoolloopbaan en het voorkomen en terugdringen van voortijdige schooluitval van leerlingen;
- de participanten, ieder vanuit een eigen verantwoordelijkheid en deskundigheid, betrokken zijn bij de begeleiding van de leerlingen;
- de begeleiding van de leerlingen gebaat is bij een goede coördinatie;
- leerlingen en hun ouders gediend zijn met eenduidige procedures;
- het maatschappelijk en economisch belang gediend is met een effectieve en efficiënte begeleiding van de leerlingen;
- een kwalitatieve versterking van de schoolinterne en schoolexterne begeleiding van leerlingen in de regio wenselijk is.

komen overeen:

- in gezamenlijkheid een samenwerkingsovereenkomst aan te gaan, gericht op de instelling en instandhouding van Zorg- en adviesteams (ZAT's) met als doel het goed en snel oplossen van gesignaleerde problemen van leerlingen van de participerende school/ scholen door effectieve en efficiënte begeleiding te realiseren in samenwerking met organisaties voor zorg- en hulpverlening.

hebben als volgt besloten:

ten einde de instelling van de ZAT's:

- Iedere participant garandeert een adequate vertegenwoordiging door middel van de in dit convenant genoemde deelname aan het ZAT casusoverleg en / of ZAT beleidsoverleg. CJG participanten die niet structureel deelnemen aan het ZAT casusoverleg zijn wel op afroep hiervoor beschikbaar.

Vanuit de deelnemende organisaties bij het ZAT in het primair onderwijs nemen tenminste de volgende personen standaard deel:

- Voorzitter (vanuit het onderwijs);
- Jeugdarts;
- Maatschappelijk werkende (vanuit Maatschappelijk Werk).

Vanuit de deelnemende organisaties bij het ZAT in het speciaal basis onderwijs nemen tenminste de volgende personen standaard deel:

- Voorzitter (vanuit het onderwijs);
- Jeugdarts;
- Maatschappelijk werkende (vanuit Maatschappelijk Werk);
- Orthopedagoog/psycholoog (vanuit het onderwijs);
- Intern begeleider (vanuit het onderwijs).

Vanuit de deelnemende organisaties bij het ZAT in het speciaal onderwijs nemen tenminste de volgende personen standaard deel:

- Voorzitter (vanuit het onderwijs);
- Jeugdarts;
- Maatschappelijk werkende (vanuit MEE);
- Orthopedagoog/psycholoog (vanuit het onderwijs);
- Intern begeleider (vanuit het onderwijs).

Vanuit de deelnemende organisaties bij het ZAT in het voortgezet onderwijs nemen tenminste de volgende personen standaard deel:

- Voorzitter (vanuit het onderwijs);
  - Jeugdarts / jeugdverpleegkundige;
  - Maatschappelijk werkende (vanuit Maatschappelijk Werk);
  - Leerplichtambtenaar / RMC;
  - Gedragsdeskundige (vanuit het onderwijs);
  - Mentoren/docenten op afroep (vanuit het onderwijs).
- Het casusoverleg van het ZAT vindt periodiek plaats (voor het reguliere onderwijs gemiddeld acht keer per schooljaar en voor het speciaal onderwijs tweewekelijks). Circa twee keer per jaar wordt per ZAT een breder beleidsoverleg georganiseerd tussen enerzijds de deelnemers aan het ZAT casusoverleg en anderzijds de andere partners van het Centrum voor Jeugd en Gezin en de gemeente, die niet structureel deelnemen aan de casusbesprekingen.

De school is verantwoordelijk voor de coördinatie, het voorzitterschap en de voortgang van zowel het ZAT casusoverleg als het ZAT beleidsoverleg. De voorzitter is verantwoordelijk voor de organisatie en de verslaglegging van de vergaderingen en de archivering van de relevante stukken van het ZAT.

ten einde de taken van de ZAT's:

- bespreking van voor het ZAT aangemelde leerlingen;
- onderlinge consultatie met betrekking tot de inschatting van problematiek waarbij gebruik gemaakt wordt van bestaande dossierkennis;
- (laten) verrichten van aanvullend diagnostisch onderzoek;
- oplossing van gesignaleerde problemen (zo goed en zo snel mogelijk) door realisatie van effectieve en efficiënte begeleiding en afspraken inzake casemanagement
- uitwisseling van deskundigheid met betrekking tot (vroegtijdige) signalering en diagnosticeren van psychosociale problematiek bij jongeren;
- afstemming van en organiseren van samenwerking met organisaties voor zorg- en hulpverlening;
- voortgangsbespreking van de in gang gezette zorg- en hulpverlening;
- trends in individuele problematiek signaleren en vertalen naar aandachtsgebieden voor de interne begeleiding;
- evaluatie van werkprocessen en resultaten en aanlevering van de vereiste gegevens hiervoor;
- registratie van vereiste gegevens en aanlevering daarvan aan de partners van het CJG;
- melding van eventuele aanbevelingen en knelpunten aan de partners van het CJG, voor zover deze het operationele niveau van het ZAT overstijgen.

ten einde de samenwerking met het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG)

- vertegenwoordigers van het onderwijs zijn betrokken geweest bij de totstandkoming van het ontwerp van het CJG. De uitgangspunten uit het ontwerprapport worden onderschreven en er wordt actief meegewerkt om deze uitgangspunten te realiseren;
- de samenwerking is erop gericht om diverse processen te stroomlijnen en een versnelling aan te brengen in het proces van signalering, begeleiding en indicatiestelling;
- de koppeling tussen de ZAT's en het CJG wordt vormgegeven door structurele deelname van JGZ en AMW in de ZAT's;
- zowel de school als de kernpartners van het CJG kunnen cases inbrengen in het ZAT;
- doorverwijzing naar Bureau Jeugdzorg geschiedt via de kernpartners van het CJG.

aangaande de verwerking van persoonsgegevens in het ZAT:

- iedere deelnemende school beschikt over een privacyreglement waarin verwezen wordt naar de privacyafspraken met betrekking tot het ZAT.
- in het toestemmingsformulier "bespreking in het ZAT" worden alle partijen die deelnemen aan de ZAT- bespreking genoemd.
- wanneer een casus wordt overgedragen aan het CJG wordt ingestemd met verwerking in het signalerings- en registratiesysteem van het CJG.

aangaande de personele en ureninzet van partijen in het ZAT:

- de bij het casusoverleg en / of beleidsoverleg betrokken organisaties leveren een vaste afgevaardigde.
- de bij het ZAT casusoverleg betrokken organisaties stellen gemiddeld zes uur per bijeenkomst ter beschikking voor de voorbereiding/deelname aan het ZAT en de uitvoering van werkafspraken.

aangaande de looptijd en de deelnemers van de overeenkomst:

- deze overeenkomst wordt aangegaan voor de duur van 1 jaar, ingaande op de datum van ondertekening , met het voornemen dit jaarlijks stilzwijgend te verlengen.
- jaarlijks wordt het functioneren van het ZAT geëvalueerd en de overeenkomst verlengd.

- Maatschappelijke organisaties kunnen na instemming van participanten en met inachtneming van de geldende regelgeving toetreden tot het samenwerkingsverband door ondertekening van deze overeenkomst op de in de aanhef beschreven wijze.

Aldus overeengekomen op __DATUM__ te __PLAATS__

10. Gemeente Hulst

naam vertegenwoordiger

11. Gemeente Terneuzen

naam vertegenwoordiger

12. Stichting Katholiek Onderwijs Hulst

naam vertegenwoordiger

13. Stichting De Linie

naam vertegenwoordiger

14. Stichting Open Basis

naam vertegenwoordiger

15. Stichting Katholiek Voortgezet Onderwijs/ Reynaert College

naam vertegenwoordiger

16. Bureau Jeugdzorg Zeeland

naam vertegenwoordiger

17. GGD Zeeland (JGZ 0-4 en 4-19 jaar)

naam vertegenwoordiger

18. Maatschappelijk Werk Zeeuws-Vlaanderen

naam vertegenwoordiger

19. MEE Zeeland

naam vertegenwoordiger

20. Indigo

naam vertegenwoordiger

CONVENANT

Zorgadviesteam Terneuzen

Versie 30 oktober 2008

Deelnemende organisaties:

Eigenaren ZAT's:

- Schoolbesturen Primair Onderwijs
- Schoolbesturen Speciaal Basis Onderwijs
- Schoolbesturen Voortgezet Onderwijs
- Schoolbesturen Speciaal Onderwijs
- Schoolbestuur Middelbaar Beroepsonderwijs

Externe partners:

- Leerplicht / RMC (betreffende Voortgezet Onderwijs)
- GGD Zeeland (JGZ)
- Algemeen Maatschappelijk Werk Zeeuws Vlaanderen
- Bureau Jeugdzorg Zeeland
- MEE Zeeland
- Indigo

Onder regie van:

- Gemeente Hulst
- Gemeente Terneuzen

Te dezen rechtens vertegenwoordigd door ondergetekenden, welke handelen ter uitvoering van de desbetreffende besluiten van de daartoe bevoegde besturen van de deelnemende organisaties, verder te noemen: de participanten,

overwegende dat:

- er sprake kan zijn van complexe problematiek bij kinderen en jongeren welke alleen adequaat aangepakt kan worden in samenwerking tussen schoolinterne en schoolexterne begeleiders, waarbij aansluiting tussen de werkzaamheden van de sectoren onderwijs, zorg- en hulpverlening noodzakelijk is om een leerling (kind/jongere) adequaat te helpen;
- de begeleiding gericht dient te zijn op een optimale ontwikkeling van het kind/de jongere, een onbelemmerde schoolloopbaan en het voorkomen en terugdringen van voortijdige schooluitval van leerlingen;
- de participanten, ieder vanuit een eigen verantwoordelijkheid en deskundigheid, betrokken zijn bij de begeleiding van de leerlingen;
- de begeleiding van de leerlingen gebaat is bij een goede coördinatie;
- leerlingen en hun ouders gediend zijn met eenduidige procedures;
- het maatschappelijk en economisch belang gediend is met een effectieve en efficiënte begeleiding van de leerlingen;
- een kwalitatieve versterking van de schoolinterne en schoolexterne begeleiding van leerlingen in de regio wenselijk is.

komen overeen:

- in gezamenlijkheid een samenwerkingsovereenkomst aan te gaan, gericht op de instelling en instandhouding van Zorg- en adviesteams (ZAT's) met als doel het goed en snel oplossen van gesignaleerde problemen van leerlingen van de participerende school/ scholen door effectieve en efficiënte

begeleiding te realiseren in samenwerking met organisaties voor zorg- en hulpverlening.

hebben als volgt besloten:

ten einde de instelling van de ZAT's:

- Iedere participant garandeert een adequate vertegenwoordiging door middel van de in dit convenant genoemde deelname aan het ZAT casusoverleg en / of ZAT beleidsoverleg. CJG participanten die niet structureel deelnemen aan het ZAT casusoverleg zijn wel op afroep hiervoor beschikbaar.

Vanuit de deelnemende organisaties bij het ZAT in het primair onderwijs nemen tenminste de volgende personen standaard deel:

- Voorzitter (vanuit het onderwijs);
- Jeugdarts;
- Maatschappelijk werkende (vanuit Maatschappelijk Werk).

Vanuit de deelnemende organisaties bij het ZAT in het speciaal basis onderwijs nemen tenminste de volgende personen standaard deel:

- Voorzitter (vanuit het onderwijs);
- Jeugdarts;
- Maatschappelijk werkende (vanuit Maatschappelijk Werk).;
- Orthopedagoog/psycholoog (vanuit het onderwijs);
- Intern begeleider (vanuit het onderwijs).

Vanuit de deelnemende organisaties bij het ZAT in het speciaal onderwijs nemen tenminste de volgende personen standaard deel:

- Voorzitter (vanuit het onderwijs);
- Jeugdarts;
- Maatschappelijk werkende (vanuit MEE).;
- Orthopedagoog/psycholoog (vanuit het onderwijs);
- Intern begeleider (vanuit het onderwijs).

Vanuit de deelnemende organisaties bij het ZAT in het voortgezet onderwijs nemen tenminste de volgende personen standaard deel:

- Voorzitter (vanuit het onderwijs);
- Jeugdarts / jeugdverpleegkundige;
- Maatschappelijk werkende (vanuit Maatschappelijk Werk).;
- Leerplichtambtenaar / RMC;
- Gedragsdeskundige (vanuit het onderwijs);
- Mentoren/docenten op afroep (vanuit het onderwijs).
- Bij de Praktijkschool participeren daarnaast Bureau Jeugdzorg Zeeland en Emergis en is de maatschappelijke werkende werkzaam bij MEE Zeeland.

Vanuit de deelnemende organisaties bij het ZAT in het middelbaar beroepsonderwijs nemen tenminste de volgende personen standaard deel:

- Voorzitter (vanuit het onderwijs);
- Zorgcoördinatoren (vanuit het onderwijs);
- Schoolmaatschappelijk werker (vanuit het onderwijs);
- Orthopedagoog/psycholoog (vanuit het onderwijs);
- Jeugdarts;
- Maatschappelijk werkende (vanuit Maatschappelijk Werk)

- RMC
  - Indigo
  - Bureau Jeugdzorg
- Het casusoverleg van het ZAT vindt periodiek plaats (voor het reguliere onderwijs gemiddeld acht keer per schooljaar en voor het speciaal onderwijs tweewekelijks). Circa twee keer per jaar wordt per ZAT een breder beleidsoverleg georganiseerd tussen enerzijds de deelnemers aan het ZAT casusoverleg en anderzijds de andere partners van het Centrum voor Jeugd en Gezin en de gemeente, die niet structureel deelnemen aan de casusbesprekingen.
  - De school is verantwoordelijk voor de coördinatie, het voorzitterschap en de voortgang van zowel het ZAT casusoverleg als het ZAT beleidsoverleg. De voorzitter is verantwoordelijk voor de organisatie en de verslaglegging van de vergaderingen en de archivering van de relevante stukken van het ZAT.

ten einde de taken van de ZAT's:

- bespreking van voor het ZAT aangemelde leerlingen;
- onderlinge consultatie met betrekking tot de inschatting van problematiek waarbij gebruik gemaakt wordt van bestaande dossierkennis;
- (laten) verrichten van aanvullend diagnostisch onderzoek;
- oplossing van gesignaleerde problemen (zo goed en zo snel mogelijk) door realisatie van effectieve en efficiënte begeleiding, en afspraken inzake casemanagement
- uitwisseling van deskundigheid met betrekking tot (vroegtijdige) signalering en diagnosticeren van psychosociale problematiek bij jongeren;
- afstemming van en organiseren van samenwerking met organisaties voor zorg- en hulpverlening;
- voortgangsbespreking van de in gang gezette zorg- en hulpverlening;
- trends in individuele problematiek signaleren en vertalen naar aandachtsgebieden voor de interne begeleiding;
- evaluatie van werkprocessen en resultaten en aanlevering van de vereiste gegevens hiervoor;
- registratie van vereiste gegevens en aanlevering daarvan aan de partners van het CJG;
- melding van eventuele aanbevelingen en knelpunten aan de partners van het CJG, voor zover deze het operationele niveau van het ZAT overstijgen.

ten einde de samenwerking met het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG)

- vertegenwoordigers van het onderwijs zijn betrokken geweest bij de totstandkoming van het ontwerp van het CJG. De uitgangspunten uit het ontwerprapport worden onderschreven en er wordt actief meegewerkt om deze uitgangspunten te realiseren;
- de samenwerking is erop gericht om diverse processen te stroomlijnen en een versnelling aan te brengen in het proces van signalering, begeleiding en indicatiestelling;
- de koppeling tussen de ZAT's en het CJG wordt vormgegeven door structurele deelname van JGZ en AMW in de ZAT's;
- zowel de school als de kernpartners van het CJG kunnen cases inbrengen in het ZAT;
- doorverwijzing naar Bureau Jeugdzorg geschiedt via de kernpartners van het CJG.

aangaande de verwerking van persoonsgegevens in het ZAT:

- iedere deelnemende school beschikt over een privacyreglement waarin verwezen wordt naar de privacyafspraken met betrekking tot het ZAT.
- in het toestemmingsformulier “bespreking in het ZAT” worden alle partijen die deelnemen aan de ZAT- bespreking genoemd.
- wanneer een casus wordt overgedragen aan het CJG wordt ingestemd met verwerking in het signalerings- en registratiesysteem van het CJG.

aangaande de personele en ureninzet van partijen in het ZAT:

- de bij het casusoverleg en / of beleidsoverleg betrokken organisaties leveren een vaste afgevaardigde.
- de bij het ZAT casusoverleg betrokken organisaties stellen gemiddeld zes uur per bijeenkomst ter beschikking voor de voorbereiding/deelname aan het ZAT en de uitvoering van werkafspraken.

aangaande de looptijd en de deelnemers van de overeenkomst:

- deze overeenkomst wordt aangegaan voor de duur van 1 jaar, ingaande op de datum van ondertekening , met het voornemen dit jaarlijks stilzwijgend te verlengen.
- jaarlijks wordt het functioneren van het ZAT geëvalueerd en de overeenkomst verlengd.
- Maatschappelijke organisaties kunnen na instemming van participanten en met inachtneming van de geldende regelgeving toetreden tot het samenwerkingsverband door ondertekening van deze overeenkomst op de in de aanhef beschreven wijze.

Aldus overeengekomen op __DATUM__ te __PLAATS__

21. Gemeente Hulst

naam
vertegenwoordiger

22. Gemeente Terneuzen

naam
vertegenwoordiger

23. Kapriom, Stichting voor Katholiek Onderwijs in Midden Zeeuws Vlaanderen

naam
vertegenwoordiger

24. Stichting Open Basis

naam
vertegenwoordiger

25. Stichting Probaz

naam
vertegenwoordiger

26. Stichting De Linie

naam
vertegenwoordiger

27. Stichting Vrije School Zeeuws Vlaanderen

naam
vertegenwoordiger

28. Vereniging tot het verstrekken van Onderwijs op Gereformeerde Grondslag

naam
vertegenwoordiger

29. Gereformeerd Primair Onderwijs West Nederland

naam
vertegenwoordiger

30. Stichting Respont

naam
vertegenwoordiger

31. Stichting De Korre

naam
vertegenwoordiger

32. Stichting Openbaar Voortgezet Onderwijs Zeeuws Vlaanderen

naam
vertegenwoordiger

33. Schoolbestuur Zeldenrust Steelant College

naam
vertegenwoordiger

34. ROC Westerschelde

naam
vertegenwoordiger

35. Bureau Jeugdzorg Zeeland

naam
vertegenwoordiger

36. GGD Zeeland (JGZ 0-4 en 4-19 jaar)

naam
vertegenwoordiger

37. Maatschappelijk Werk Zeeuws-Vlaanderen

naam
vertegenwoordiger

38. MEE Zeeland

naam
vertegenwoordiger

39. Indigo

naam
vertegenwoordiger